

**EKONOMI
HÖGSKOLAN**
Lunds universitet

Kandidatuppsats
Januari 2003

REDOVISNING AV GOODWILL

Hur svensk redovisning kan komma att påverkas av revideringen av IAS 22

Handledare
Erling Green
Carl-Michael Unger

Författare
Jenny Larsson
Kristina Wetterberg

Förord

Vi skulle vilja rikta ett stort tack till er som har ställt upp med tid och kunskap till våra intervjuer. Utan er hade denna uppsats aldrig varit möjlig då den handlar om sådant som många ännu inte känner till.

Jenny Larsson

Kristina Wetterberg

Lund, januari 2003

Sammanfattning

Titel: Redovisning av goodwill. Hur svensk redovisning kan komma att påverkas av revideringen av IAS 22.

Kurs: FEK 581 Kandidatseminarium

Författare: Jenny Larsson
Kristina Wetterberg

Handledare: Erling Green
Carl-Michael Unger

Nyckelord: Goodwill, IAS 22, rättvisande bild

Syfte: Vårt syfte med uppsatsen är att analysera vad begreppet rättvisande bild av goodwill innebär, redogöra för utkastet till revidering av IAS 22 samt diskutera vilka möjliga konsekvenser det kan få för goodwillredovisning i Sverige. Vi utreder även hur testen av nedskrivningsbehov skall utföras samt om det nya synsättet kommer att leda till en mer rättvisande bild av företags goodwillredovisning.

Metod: För att uppnå syftet med uppsatsen har vi valt en kvalitativ metod. Vi har genomfört fyra muntliga intervjuer samt tre via e-mail med personer som innehar kvalificerade kunskaper inom redovisningsområdet.

Slutsatser: Anledningen till att IASB har arbetat fram ett utkast till revidering av IAS 22 är att det finns skilda principer för hur goodwill skall redovisas. Detta beror på att man har olika uppfattningar om vad begreppet goodwill representerar. Vi har kommit fram till att den nya principen kommer att leda till en mer rättvisande bild under förutsättning att det utformas tydliga modeller för hur man skall gå tillväga. Med rättvisande bild menar vi att goodwill redovisas på ett sådant sätt att det återspeglar dess livslängd. Eftersom goodwill utgör det oidentifierbara i ett företag vid ett förvärv är det svårt att i förväg bestämma dess värde och därför anser vi att det är mer rättvisande att göra nedskrivningar än årliga avskrivningar. Att man gör nedskrivningar innebär också att värdet på goodwill endast kommer att minska då det verkligen är förbrukat. De som ställer sig negativa till principen anser att den ger för mycket utrymme till bedömningar, vilket vi också tror kan minskas genom tydliga modeller för hur man skall gå tillväga. Det är främst stabila företag med jämn vinstutveckling som kommer att gynnas av den nya principen då de kan undvika nedskrivningar genom att behålla värdet på goodwill. Unga företag på tillväxt kan komma att bli tvungna att skriva ned stora goodwillposter, eftersom de ofta har svängiga resultat, som de sedan inte får lov att föra tillbaka. Detta borde dock drabba dem redan idag då man kombinerar avskrivningar med nedskrivningar, skillnaden är att nedskrivningskontrollerna blir mer specifika. Förutom ovan nämnda fördelar kommer en stor fördel att uppnås när det blir möjligt att jämföra årsredovisningar som är upprättade enligt IAS med årsredovisningar som är upprättade enligt US-GAAP.

Innehållsförteckning

FÖRORD	2
SAMMANFATTNING	3
FÖRKORTNINGSLISTA	7
1 INLEDNING	8
1.1 BAKGRUND	8
1.2 PROBLEMATISERING	10
1.3 KONKRET FRÅGESTÄLLNING	12
1.4 SYFTE	12
1.5 AVGRÄNSNINGAR	12
1.6 PERSONLIGA REFERENSPUNKTER	13
1.7 FORTSATT DISPOSITION	13
2 METOD	15
2.1 OLIKA METODER	15
2.1.1 KVALITATIV ELLER KVANTITATIV METOD	15
2.2 VAL AV METOD	16
2.3 HANDGRIPLIGT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	16
2.4 KÄLLKRITIK	17
3 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR ENLIGT RR 15	19
3.1 DEFINITION AV EN IMMATERIELL TILLGÅNG	19
3.1.1 DEFINITION ENLIGT RR 15	19
3.1.2 IDENTIFIERBARHET	19
3.1.3 KONTROLL	20
3.1.4 FRAMTIDA EKONOMISKA FÖRDELAR	20
3.2 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR SOM INTE UPPFYLLER DEFINITIONEN AV EN TILLGÅNG	20
4 GOODWILL	22
4.1 DEFINITION AV GOODWILL	22
4.2 TOLKNINGAR OCH REDOVISNING AV GOODWILL	23
4.3 SVENSKA NORMER FÖR GOODWILLREDOVISNING	24
5 NEDSKRIVNINGAR	26
5.1 IAS 36 - IMPAIRMENT KONTRA RR 17	26

5.1.1	BAKGRUND	26
5.1.2	LÄGSTA VÄRDETS PRINCIP	26
5.1.3	ÅTERVINNINGSVÄRDE	27
5.1.4	SAMMANFATTNING AV IAS 36 - IMPAIRMENT	27
5.1.5	SKILLNADER MELLAN IAS 36 OCH RR 17	28
5.2	NEDSKRIVNING AV GOODWILL ENLIGT RR 17	28
5.3	ETT FALL SOM VISAR TOLKNING AV IAS 36	29
6	<u>SAMMANFATTNING AV UTKASTET TILL REVIDERING AV IAS 22</u>	30
6.1	BAKGRUND	30
6.2	FÖRETAGSSAMMANSLAGNINGAR	31
6.3	GOODWILL	31
6.3.1	REDOVISNING AV GOODWILL	31
6.3.2	TEST AV NEDSKRIVNINGSBEHOV	32
6.3.2.1	Hur testet skall utföras	32
6.3.2.2	Ytterligare beslut som togs gällande nedskrivningstest	33
6.3.3	VÄRDERING AV PÅLITLIGHETEN VID UPPSKATTNINGEN AV ÅTERVINNINGSVÄRDET	34
6.3.3.1	Kassaflödestest	34
6.3.3.2	Informationskrav vid beräkning av återvinningsvärde	34
6.3.4	YTTERLIGARE KRAV PÅ INFORMATION SOM SKALL LÄMNAS	34
6.4	ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER	35
7	<u>INTERVJUER</u>	36
7.1	INTERVJUÖVERSIKT	36
7.1.1	ÖVERSIKT ÖVER MEDARBETARNAS SVAR PÅ REVISIONSBYRÅERNA	36
7.1.2	ÖVERSIKT ÖVER SVAREN FRÅN MEDARBETARNA PÅ FÖRETAGEN	41
8	<u>ANALYS</u>	42
8.1	INLEDNING	42
8.2	VARFÖR REVIDERING AV IAS 22?	42
8.3	FÖRDELAR RESPEKTIVE NACKDELAR	43
8.4	ALLOKERING PÅ KASSAGENERERANDE ENHETER	45
8.5	RÄTTVISANDE BILD	46
8.6	NÄR KOMMER REVIDERINGEN AV IAS 22 BLI AKTUELL FÖR REDOVISNING I SVERIGE?	48
9	<u>SLUTSATS</u>	49
	<u>KÄLLFÖRTECKNING</u>	50
	PUBLICERADE KÄLLOR	50
	ELEKTRONISKA KÄLLOR	51
	MUNTLIGA KÄLLOR	51
	<u>BILAGOR</u>	52
	BILAGA I	52

I.	MUNTLIGA INTERVJUER	52
I.I	INTERVJU MED ANN-MARGARETH WICTORSSON PÅ KPMG	52
I.II	INTERVJU MED KERSTIN MOUCHARD PÅ ERNST & YOUNG	55
I.III	INTERVJU MED KENT CHRISTENSSON PÅ DELOITTE & TOUCHE	58
I.IV	INTERVJU MED ULF PERNVI PÅ ÖHRLINGSPRICEWATERHOUSECOOPERS	61
BILAGA II		64
II	INTERVJUER VIA E-MAIL	64
II.I	INTERVJU MED SVEN-ARNE NILSSON PÅ DELOITTE & TOUCHE	64
II.II	FÖRETAGSINTERVJUER	66
II.II.I	GAMBRO	66
II.II.II	ASTRAZENECA	67

Förkortningslista

BFN	Bokföringsnämnden
CGU	Cash Generating Unit, Kassagenererande enhet
FAR	Föreningen för auktoriserade revisorer
FAS	Financial Accounting Standards
FASB	Financial Accounting Standards Board
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IASC	International Accounting Standards Committee
IFRS	International Financial Reporting Standards
IOSCO	Internationellt samarbete av tillsynsmyndigheter för kapitalmarknaderna
RR	Redovisningsrådet eller i samband med nummer Redovisningsrådets Rekommendation
SAC	Standards Advisory Council
SEC	Security Exchange Commission
US-GAAP	US General Accepted Accounting Principles
ÅRL	Årsredovisningslagen

1 Inledning

I det första kapitlet ger vi en bakgrund till problemet med goodwillredovisning och beskriver det specifika problem vi ämnar att behandla i denna uppsats. För att förstå hur svenska redovisningsstandarder är beroende av internationella förklarar vi översiktligt svenska och utländska redovisningsorgan. I slutet av kapitlet beskriver vi hur uppsatsen är upplagd.

1.1 Bakgrund

Förvärvad goodwill definieras som skillnaden mellan priset för ett förvärv och de identifierade nettotillgångarna, d.v.s. köpeskillingen minus eget kapital. Det finns emellertid många olika synsätt på vad goodwill representerar och ännu fler sätt att se på hur goodwill skall redovisas. Dessa synsätt anger dock inte vad goodwill är utan är endast tolkningar av begreppet. En del anser att goodwill är en tillgång som kommer att ge framtida ekonomiska fördelar och bör därför redovisas som en tillgång som skrivs av över sin ekonomiska livslängd. Andra anser att man skapar en tillgång som egentligen inte existerar genom att redovisa goodwill och därför bör den skrivas av direkt.¹

Eftersom det existerar flera olika sätt att redovisa företagsfusioner har International Accounting Standards Board (IASB) gjort ett utkast till en revidering av International Accounting Standard (IAS) 22, Business combinations, som behandlar företagsfusioner. En av de punkter som behandlas i denna standard är koncernmässig goodwill.² I dagsläget skall goodwill skrivas av systematiskt över sin ekonomiska livslängd och det finns flera problem som är knutna till detta, bl.a. att avgöra hur lång avskrivningstiden skall vara och att skilja förvärvad goodwill från internt upparbetad goodwill.³ För redovisningen av goodwill innebär utkastet till revidering av IAS 22 att man istället för dessa avskrivningar skall tillämpa en metod där det årligen görs ett test på om det finns ett behov av att skriva ned goodwill, d.v.s. om återvinningsvärdet understiger det redovisade värdet. IASB menar att det ger en mer rättvisande bild och att mer relevant information fås om man väljer att göra nedskrivningar istället för avskrivningar. För att uppnå jämförbarhet mellan företags redovisningar kommer det inte att finnas möjlighet att välja mellan att göra avskrivningar eller nedskrivningar.⁴

För att få en förståelse av varför vi har valt att skriva en uppsats om något som ännu endast är ett utkast hos IASB, presenterar vi nedan hur svenska normgivare påverkas av normer från andra organ.

---

¹ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 286-288.

² IASB:s utkast till revidering av IAS 22.

³ FAR:s samlingsvolym (2001), RR 17.

⁴ IASB:s utkast till revidering av IAS 22.

1989 bildades Redovisningsrådet (RR) genom Stiftelsen för utvecklande av god redovisningssed. Tidigare stod staten genom Bokföringsnämnden (BFN), Föreningen för auktoriserade revisorer (FAR) och Svenska industriföreningen för utvecklandet av god redovisningssed, var och en för sig. Men med splittrad normgivning och internationell påverkan fanns en risk för att en splittrad redovisningspraxis skulle uppstå och därför bildades Redovisningsrådet.

Svenskt näringsliv är mycket internationellt då mycket försäljning sker på utländska marknader och många stora företag har utländska ägare. Även små företag påverkas av detta. Därför är det viktigt att den svenska redovisningen utformas så att utländska intressenter så långt som det är möjligt kan ta del av den. RR är i sig ett självständigt organ men tar i utvecklandet av redovisningsstandarder sin utgångspunkt i International Accounting Standards (IAS) som framöver kommer att benämnas International Financial Reporting Standards (IFRS). Dessa utformas av International Accounting Standards Board (IASB), som före namnväxlingen 2001 benämndes International Accounting Standards Committee (IASC). Dess uppdrag är att verka för en harmonisering av de redovisningsprinciper som finns i världen. RR:s rekommendationer skall följa IAS och de enda fallen avvikelser får förekomma är om de strider mot svensk lag eller om det finns andra starka skäl. RR har starkt inflytande på redovisningen i Sverige, vilket bl.a. kan ses i noteringsavtalet på Stockholms fondbörs, där det står att börsbolagen inte får lov att avvika från rådets rekommendationer utan särskild motivering.⁵

US-General Accepted Accounting Principles (US-GAAP), USA:s redovisningsprinciper, har också stort inflytande på redovisningen i Europa eftersom de bolag som även är noterade på de amerikanska börserna är skyldiga att lämna en årsredovisning upprättad enligt US-GAAP. US-GAAP bestäms av Financial Accounting Standards Board (FASB), som är USA:s motsvarighet till IASB och RR. Principerna benämns Financial Accounting Standards (FAS). Det finns dock motsättningar om, huruvida IAS eller FAS bör användas världen över. I detta fallet, med utkastet till IAS 22 är det principerna i US-GAAP som är föregångare.

Redovisningsrådets Akutgrupp har som uppgift att göra uttalanden dels om tolkningar av RR:s rekommendationer och dels om frågor som inte behandlas i befintliga rekommendationer eller i rekommendationer som håller på att utarbetas. Frågorna som de behandlar skall vara generella och av ett allmänt intresse.⁶

I förordet till RR:s rekommendationer står det att lagen ger grundläggande redovisningsprinciper, värderingsregler etc. och att det förutsätts att normgivande organ, t.ex. RR, närmare utformar regler som är nödvändiga för att de överordnade kraven skall uppnås. Eftersom det främst är stora företag som är föremål för företagsfusioner kommer vi framförallt behandla RR:s rekommendationer när det gäller svenska redovisningsprinciper.⁷

Enligt ovan finns det många olika redovisningsorgan som påverkar utvecklingen av goodwillredovisning i olika länder. Enligt FAS skall man årligen undersöka om det finns ett nedskrivningsbehov av goodwill medan man i Europa genomför årliga avskrivningar enligt IAS.

---

⁵ www.redovisningsradet.se, 021126, kl 11.25.

⁶ A.a., 021126, kl 11.25.

⁷ Förord till RR:s rekommendationer, FAR:s samlingsvolym 2001.

1.2 Problematisering

När revideringen av standarden för goodwillredovisning blir aktuell i Sverige kommer det att innebära förändringar eftersom sättet att se på goodwill skiljer sig genom att man övergår till nedskrivningar istället för årliga avskrivningar. Denna övergång har även betydelse för hur man tolkar livslängden av goodwill, vilket vi kommer att beskriva senare. Det huvudsakliga målet för IASB är att uppnå en enhetlighet av redovisningsstandarderna gällande koncernmässig goodwill i världen, att synsättet skall ge en mer rättvisande bild kommer närmast i andra hand. Detta kan ifrågasättas, är det bra att länderna är så beroende av varandra att det föredras att utveckla enhetliga redovisningsprinciper framför att utveckla de mest rättvisande principerna i respektive land? Att landsgränserna suddas ut och företagandet blir allt mer internationellt med utländska ägare och med koncerner i olika länder är en utveckling som öppnar nya möjligheter för företagandet. Problem uppstår emellertid när ländernas redovisningsprinciper skiljer sig åt. Möjligheterna att jämföra olika företag med varandra minskar.

Frågan uppkommer, om det egentligen är intressant att försöka komma fram till de mest rättvisande redovisningsprinciperna av goodwill i världen och därmed låta allt företagande styras av dessa? Det intressanta är att företags redovisningar runt om i världen kan jämföras med varandra, vilket i sin tur kräver att de har samma förutsättningar i upprättandet av årsredovisningar. Med samma utgångspunkt går det att se vilka företag som är mest välmående och vinstgivande, oavsett vilken redovisningsprincip som används. Frågan vad som är en rättvisande bild av goodwill kan även ställas. Det finns många åsikter om detta. Finns det egentligen något redovisningssätt som kan sägas vara mer rättvisande än ett annat?

Vad händer med jämförbarheten om man endast strävar efter att alla skall redovisa enligt samma principer och ger rättvisande bild lägre prioritet? Går det att upprätthålla jämförbarhet när redovisningen inte längre är rättvisande? Risken kan vara att principerna blir så otydliga att företagen ges för mycket utrymme för egna bedömningar. Kan företagen redovisa enligt sina egna bedömningar kommer de att redovisa på ett sätt som gynnar dem och det är kanske inte alltid det mest rättvisande.

Ser man på redovisningsutvecklingen ur ett historiskt perspektiv så har växlingen mellan olika redovisningsprinciper när det gäller goodwill varit relativt stark. I Sverige arbetar redovisningsrådet ständigt med nya rekommendationer, t.ex. har RR 1 reviderats 1990, 1996 och 2000. Den stora förändringen har vid varje revidering gällt redovisning av goodwill. Frågan är emellertid om man kommit längre fram i utvecklingen av värderingen av företag? Man har gått från tankesättet att goodwill är en tillgång med kort livslängd till åsikten att goodwill har en lång livslängd. Från början fick goodwill skrivas av på fem år, som blev till tio och slutligen tjugo år. Den nuvarande rekommendationen som behandlar goodwill (RR 1) uttrycker att goodwill är en tillgång som skall skrivas av på 20 år.⁸ Idag får t.o.m. en del företag skriva av sin goodwill på 40 år. Det kan noteras att Sverige mer och mer närmat sig USA:s redovisningsprinciper som innebär att goodwill har en evig eller en i förväg obestämbar livslängd. Detta är samma tankesätt som IASB följer vid revideringen av IAS 22.

---

⁸ RR 1:00, p. 54.

I diskussionen uppkommer frågan om goodwill har en evig eller begränsad livslängd. Åsikterna går isär och det är svårt att komma fram till ett korrekt synsätt eftersom goodwill utgörs av det oidentifierbara i ett företag vid ett förvärv. Å ena sidan kan man hävda att goodwill är en tillgång som ger avkastning och därmed som alla andra tillgångar skall skrivas av med tiden. Å andra sidan anser andra att så länge vinstnivån ej avtar så skall goodwill inte skrivas av. Vad goodwill består av varierar från företag till företag, t.ex marknadsandelar, kundkrets, kunskap etc. Eftersom detta är olika mycket värt för olika intressenter finns det utrymme för bedömningar när priset på ett företag skall bestämmas. Eftersom det handlar om tolkningar av vad goodwill är blir alla bedömningar i detta sammanhang subjektiva.

Revideringen av IAS 22 ger stöd åt att goodwill kan betraktas som en tillgång med en väldigt lång eller evig livslängd, eftersom man går ifrån avskrivningsprincipen och istället kontrollerar värdet på goodwill årligen. Hur man ställer sig till frågan, om goodwill har evig eller begränsad livslängd, påverkar uppfattningen om utkastet till revidering av IAS 22. Vilka för- och nackdelar kommer personer med olika inställning att se med utkastet?

Trots att det är väldigt svårt att ta ställning till hurvida en ny redovisningsprincip kommer att ge en mer rättvisande bild så vill vi ändå i denna uppsats undersöka om goodwillredovisningen kommer att bli bättre med revideringen av IAS 22. Kommer en årlig kontroll av värdet på goodwill och en jämförelse med det redovisade värdet, för att undersöka nedskrivningsbehov, att leda till en mer rättvisande bild av företagen? Vad anser personer i Sverige som jobbar med redovisningsfrågor om det nya tanke sättet?

För att kunna genomföra nedskrivningarna måste tester utformas för hur värdet på goodwill skall bedömas. I utkastet till revidering av IAS 22 finns det förslag på hur dessa tester skulle kunna utformas. Förslaget innebär bl.a. att man skall dela upp företagen i så små kassagenererande enheter som möjligt för att allokera goodwill på dessa.⁹ Här uppstår en hel del problem. Hur svårt kommer det att bli att identifiera dessa kassagenererande enheter samt att allokera goodwill? Vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera? Företagen har, som det är idag, väldigt lite erfarenhet av att allokera ut goodwill på små kassagenererande enheter.

För att nedskrivningssynsättet skall fungera kommer det att bli viktigt att företagen använder sig av enhetliga metoder vid bedömandet av eventuella nedskrivningar. Kommer det att vara rimligt att skapa modeller för hur bedömningen ska gå till så att alla företag blir bedömda ur samma utgångspunkt och därmed blir jämförbara med varandra? Vad kommer det att innebära för företagen och revisorerna att göra dessa tester årligen? Kommer det att innebära mer arbete och hur ser de på detta i så fall?

Från och med år 2005 skall alla noterade svenska bolag redovisa enligt IAS, detta innebär att oavsett om RR reviderar RR 1 eller inte kommer revideringen av IAS 22 att påverka noterade svenska bolag. Frågan blir mer inriktad på när revideringen av IAS 22 kommer att påverka svensk redovisning, till 2005 eller före? Det kommer att bli en relativt stor omställningsprocess för företagen med det nya synsättet och frågan är om inte svenska företag måste sätta sig in i detta snarast?

---

⁹ IASB:s utkast till revidering av IAS 22.

1.3 Konkret frågeställning

Vår huvudfråga är: Vilka konsekvenser kan revideringen av IAS 22 tänkas få för goodwillredovisning i Sverige? För att komma fram till detta kommer vi även att besvara följande underfrågor: Hur skall det gå till att göra årliga nedskrivningstester av goodwill? Kommer det att ge en mer rättvisande bild av företagen när man tvingas att bedöma värdet på goodwill varje år istället för att bara tillämpa avskrivningar? Vad innebär egentligen en rättvisande bild av goodwill?

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsatsen är att:

- Redogöra för innehållet i utkastet till revidering av IAS 22.
- Beskriva hur testerna om nedskrivningsbehov skall genomföras samt analysera vad dessa innebär för företagen och revisorerna.
- Analysera innebörden av begreppet rättvisande bild vid redovisning av goodwill.
- Diskutera möjliga konsekvenser som revideringen kan få för goodwillredovisning i Sverige samt om det kommer att ge en mer rättvisande bild av företagen att göra nedskrivningar istället för avskrivningar.

1.5 Avgränsningar

Eftersom vi har begränsat med tid för att skriva uppsatsen är vi tvungna att avgränsa den. Vi har valt att koncentrera oss på själva redovisningen av goodwill och kommer i samband med detta även att beröra vad goodwill är, utan att gå på djupet eftersom det är ett för omfattande problemområde. Även vad gäller utkastet till revideringen av IAS 22 har vi varit tvungna att avgränsa oss och vi kommer att fokusera på de delarna som behandlar goodwill. Då det är koncernmässig goodwill som behandlas i revideringen av IAS 22 är det denna goodwill vi kommer att behandla i uppsatsen och endast översiktligt beskriva internt upparbetad goodwill samt inkrångsgoodwill. Vi har valt att inte behandla negativ goodwill då vi ansåg att detta skulle ge en alltför bred uppsats samt att det skulle begränsa vår möjlighet att gå på djupet i koncernmässig goodwill. Vi kommer inte heller att behandla många andra delar vid företagsförvärv, som finns med i revideringen av IAS 22, t.ex. värdering av det förvärvade företagens kapital.

1.6 Personliga referenspunkter

Vi läser båda två internationella ekonomiprogrammet på Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. På kandidatnivån har vi valt att läsa redovisning så när det var dags att välja tema för kandidatseminariet föll det sig naturligt att välja redovisning. Vår bakgrund innan vi började på internationella ekonomiprogrammet skiljer sig åt. Kristina läste ekonomi med inriktning på redovisning redan på gymnasiet och bestämde sig tidigt för att satsa på att utbilda sig till revisor. Jenny gick naturvetenskaplig linje med inriktning på miljö på gymnasiet och har därefter läst datateknik ett och ett halvt år på Lunds tekniska högskola. Detta gör att vi närmar oss problem på olika sätt.

1.7 Fortsatt disposition

Kapitel 2

Här presenterar vi de olika metoder som vi har valt mellan och redogör för vilka metoder vi har valt att arbeta med samt varför. Vi beskriver även hur vi har gått till väga för att lösa vårt problem samt ger källkritik.

Kapitel 3

I kapitel tre redogör vi för definitionen av en immateriell tillgång, för att kunna reda ut varför internt upparbetad goodwill inte får lov att aktiveras.

Kapitel 4

I detta kapitel skriver vi om goodwill. Vi beskriver olika teorier som existerar kring redovisning av goodwill för att ge en bild av att det är ett problematiskt område. Vi redogör även för de svenska normer som idag tillämpas vid redovisning av goodwill.

Kapitel 5

I revideringen av IAS 22 får nedskrivningar en betydande roll i och med att nedskrivningstest ska göras årligen, därför redovisar vi i detta kapitel de normer och lagar som gäller för nedskrivningar idag för att läsaren skall få en bättre förståelse. RR 17 som behandlar nedskrivningar har sin utgångspunkt i IAS 36 och eftersom vi hittade lämplig litteratur om IAS 36 har vi valt att ta med även denna i kapitlet. Rekommendationerna är lika till sitt innehåll.

Kapitel 6

Här redovisar vi den sammanfattning som vi har gjort av utkastet till revidering av IAS 22, med tyngdpunkt på det som handlar om redovisning av goodwill.

Kapitel 7

I kapitel sju redogör vi för de intervjuer som vi har gjort med medarbetare på revisionsbyråer och på företag, i tabellform, för att läsaren skall kunna jämföra de olika intervjupersonernas svar. Dessa intervjuer utgör uppsatsens empiri. Intervjuerna presenteras i sin helhet som bilagor.

Kapitel 8

I kapitel åtta sammanfattar och analyserar vi det som vi har kommit fram till samt ger våra synpunkter på revideringen av IAS 22.

Kapitel 9

I det sista kapitlet redovisas våra slutsatser.

2 Metod

I kapitel två redogör vi för vilka olika metoder som kan användas vid samhällsvetenskapliga undersökningar som bakgrund till den metod vi har valt och anledningen till detta. Vi beskriver även arbetsgången i uppsatsarbetet samt ger källkritik.

2.1 Olika metoder

2.1.1 Kvalitativ eller kvantitativ metod

Den grundläggande skillnaden mellan den kvantitativa och kvalitativa metoden är att med den kvantitativa samlas information in som omvandlas till siffror och tabeller för att kunna utföra statistiska analyser. Med den kvalitativa metoden står forskarens uppfattning eller tolkning av informationen i förgrunden, informationen går inte att omvandla till siffror.¹⁰

I den kvantitativa metoden samlas lite information in från flera undersökningsenheter genom systematiska och strukturerade metoder och man strävar efter en maximalt god avspeglning av den kvantitativa variationen. Man intresserar sig för det genomsnittliga och håller ett avstånd till det undersökta. Styrkan med denna metod är att kunna få fram information om många enheter och därför med större säkerhet kunna hävda att resultatet representerar alla studerade enheter. Man får fram tvärsnittsinformation för existerande uppfattningar och förhållningssätt.¹¹

Med den kvalitativa metoden strävar man efter att ge den bästa möjliga återgivningen av den kvalitativa informationen genom att gå på djupet med rikligt med information om få undersökningsenheter. Observationerna är inte strukturerade eller systematiska, en djupgående intervju görs t.ex. utan fastställda frågor eller svarsalternativ. Det är det säregna eller unika samt sammanhang och strukturer som är intressant och en närhet finns till undersökningsenheten. Forskaren deltar inifrån och är medveten om att detta kan påverka resultatet genom att han är närvarande.¹²

Styrkan i den kvalitativa metoden är att den visar totalsituationen. Genom närheten till undersökningsenheten fås en bättre förståelse för den enskildes situation. Nackdelen är att de intensiva studierna kräver stora resurser.¹³ Den kvalitativa metoden ger stort utrymme för flexibilitet under undersökningens gång. Detta innebär både svagheter och styrkor för undersökningen. Styrkan är att undersökningen kan utvecklas efterhand. Svagheten är att det gör det svårt att jämföra resultaten från olika intervjuer.¹⁴

---

¹⁰ Holme, Idar Magne et al, *Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder* (1997), s. 77-78.

¹¹ A.a, s. 77.

¹² A.a., s. 78.

¹³ A.a., s. 79.

¹⁴ A.a., s. 80.

Upplägget vid den kvantitativa metoden är standardiserat för att undvika de nackdelar som den kvalitativa metodens flexibilitet innebär. Ny information som kommer fram under undersökningens gång skall inte kunna påverka den, vilket den gör vid användande av den kvalitativa metoden. Styrkan med den kvantitativa metoden är att den möjliggör generalisering av den insamlade informationen. Svagheten är att det inte finns någon garanti för att relevant information samlas in och det är svårt att korrigera om man upptäcker det under undersökningens gång. Detta kan undvikas genom att testa undersökningen i förväg, något som emellertid är väldigt resurskrävande.¹⁵

2.2 Val av metod

I informationsinsamlandet använder vi en kvalitativ metod, genom att göra muntliga intervjuer med fyra medarbetare på revisionsbyråer samt med Sven-Arne Nilsson, som arbetar med redovisningsfrågor på Deloitte & Touche samt undervisar på Ekonomihögskolan i Lund. Vi använder en kvalitativ metod eftersom utkastet från IASB är relativt ny information och vi ville försäkra oss om att få tag i personer som har goda kunskaper om revideringen av IAS 22. Risken med en kvantitativ metod är att vi hade riskerat att få tag i personer som inte är insatta i ämnet och därmed inte skulle kunna ge svar som vi har glädje av för analysen. Den kvalitativa metoden ger oss även en möjlighet att ha en mer ingående dialog med de personer vi intervjuar och föra en diskussion som leder fram till information som vi har glädje av för vår analys. För att kunna jämföra de olika intervjuerna med varandra använder vi oss av i förväg förberedda frågor, baserade på frågeställningar som dök upp under tiden som vi arbetade med utkastet. Vi har även samlat ytterligare information från en del företag genom att skicka ut frågor via e-mail.

2.3 Handgripligt tillvägagångssätt

För att vi och i slutändan läsaren skall få större förståelse för utkastet till revidering av IAS 22 beskrivs inledningsvis de olika teorier och normer som vi finner relevanta för en god förståelse. Först tar vi upp immateriella tillgångar för att reda ut vad en immateriell tillgång är och varför det inte är tillåtet att aktivera internt upparbetad goodwill. Därefter följer en redogörelse för olika teorier som existerar kring redovisning av goodwill. För att kunna jämföra dagens goodwillredovisning med revideringen av IAS 22 beskrivs även de regler och normer som gäller i Sverige. Eftersom nedskrivningar av goodwill blir en viktig del i revideringen redogörs vidare för de rekommendationer som finns gällande nedskrivningar idag, utifrån IAS 36 och RR 17. Eftersom utkastet till revidering av IAS 22 är ny information, har vi även valt att ge en sammanfattning av den del som rör goodwill för att öka förståelsen för dess innebörd.

För att få tag i revisorer att intervjua letade vi efter företag med redovisning av mycket goodwill i magisteruppsatsen – Goodwillredovisning i IT-företag från HT 2000¹⁶. Därefter letade vi upp företagen på internet med hjälp av msn's sökmotor och fick via e-mail reda på vilka revisionsbyråer de använder sig av. Vi valde att kontakta KPMG, ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers och Ernst & Young eftersom de var med bland de revisionsbyråer som företagen nämnde. Även Deloitte & Touche kontaktades eftersom det också är en stor revisionsbyrå.

---

¹⁵ A.a., s. 81.

¹⁶ Eriksson Agneta et al, *Goodwillredovisning i IT-företag*, 2000.

E-mail skickades till revisionsbyråerna för att få kontakt med intressanta personer. Efter ett par telefonsamtal hade vi bokat in intervjuer med Kerstin Mouchard på Ernst & Young i Malmö, Kent Christensson på Deloitte & Touche i Malmö, Ann-Margareth Wictorsson på KPMG i Malmö samt Ulf Pernvi på ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers i Malmö. Ulf Pernvi gjorde intervjun via telefon, men när det gäller de övriga så var vi på besök på respektive revisionsbyrå.

Av Ann-Margareth Wictorsson fick vi tips om företag vi kunde intervjua gällande revideringen av goodwillredovisning. Företagen var Gambro, Ericsson, Atlas Copco, Volvo, Scania och AstraZeneca. Endast två av dessa företag svarade, Astra-Zeneca och Gambro.

En intervju via e-mail med Sven-Arne Nilsson, lärare i redovisning på Ekonomihögskolan som gav oss förslaget att undersöka revideringen av IAS 22, genomfördes också.

2.4 Källkritik

Vår största källa är IASB:s utkast till revidering av IAS 22. Vi är medvetna om att detta endast är ett utkast och därför kommer eventuellt den färdiga rekommendationen se något annorlunda ut. Vi antar emellertid att huvudprinciperna inte förändras och eftersom vi inte kommer att gå in på detaljbestämmelser kan vi därmed använda oss av utkastet i diskussionen om vad revideringen kommer att innebära för svensk redovisning och för svenska företag.

De rekommendationer och lagar som vi har använt oss av är hämtade från FAR:s samlingsvolym - 2001. Anledningen till att vi har arbetat med samlingsvolymen från 2001 och inte 2002 är att vi båda köpt den förstnämnda i samband med kandidatkursen i redovisning HT 2001, eftersom vi inte har funnit några förändringar i de regler och rekommendationer vi har använt oss av anser vi att det inte fanns någon anledning att införskaffa den nya.

I arbetet med att beskriva teorier kring redovisning har vi i stort sett använt oss av kurslitteratur från tidigare kurser i redovisning. Fördelen med detta är att det är böcker som vi känner till och informationssökandet har gått relativt fort.

Vi har även sökt litteratur på biblioteket och sökt information i de böcker som handlar om redovisning. Den bok som vi har funnit av störst intresse är Rolf Rundfelts, "Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999". Nackdelen med boken är att den är skriven 1999, vilket innebär att i kapitlet om nedskrivningar har Rundfelt inte behandlat RR 17, som trädde i kraft först 2002 utan endast IAS 36. Problemet löste vi genom att jämföra IAS 36 med RR 17.

Något som kan kritiseras är att vi, trots att det har skrivits så mycket om goodwill, har använt oss av relativt lite litteratur. Detta beror på att vi anser att det intressanta med uppsatsen är utkastet till revidering av IAS 22 och det har ännu inte skrivits så mycket om detta.

Internet har också använts för att hitta information om RR, närmare bestämt på redovisningsrådets hemsida.¹⁷ Eftersom informationen finns på hemsidan och uppdateras regelbundet anser vi den vara tillförlitlig.

---

¹⁷ www.redovisningsradet.se

En nackdel med intervjuerna är att vi endast intervjuade fyra medarbetare på revisionsbyråerna exklusive Sven-Arne Nilsson samt en medarbetare på Gambro och en på AstraZeneca, därmed kommer endast deras synpunkter att representeras. Vi anser dock att deras stora kunskaper inom området kommer att väga upp nackdelen. När det gäller frågorna till företagen är den största nackdelen att vi inte har haft någon personlig kontakt med dem samt att vi, p.g.a. att frågorna skickades ut via e-mail, fick ett lågt antal svar. Vi anser ändå att vi ger en bild av vilka olika åsikter som finns ute på företagen eftersom de två företagen står för två helt olika ståndpunkter. Intervjun med Sven-Arne gjordes via e-mail, nackdelen med att inte ha en personlig kontakt uppvägde vi genom att skicka följdfrågor till honom om delar i svaren som vi inte förstod eller ville utreda närmre. För att kunna jämföra intervjuerna med varandra använde vi i förväg förberedda frågor. Det finns en risk att vi har påverkat de intervjuade personernas svar genom att ställa följdfrågor, baserade på kunskaper vi har tagit till oss under tidigare intervjuer. Vi anser att denna påverkan inte har så stor betydelse att det skulle ha fått de intervjuade att uttrycka saker de inte står för.

3 Immateriella tillgångar enligt RR 15

I följande kapitel tar vi upp immateriella tillgångar eftersom goodwill är en sådan. Kraven för att en immateriell tillgång skall få lov att tas upp i balansräkningen utreds. Vi tar även upp internt upparbetad goodwill och förklarar varför denna inte får aktiveras. En förståelse för kapitel tre, fyra och fem är essentiell för att kunna sätta sig in i det som rör goodwillredovisning i utkastet till revidering av IAS 22 och som är sammanfattat i kapitel sex.

3.1 Definition av en immateriell tillgång

3.1.1 Definition enligt RR 15

Enligt RR 15 definieras en immateriell tillgång som:

”En immateriell tillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk substans som används för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster samt för uthyrning till andra eller för administrativa ändamål.

En tillgång är en resurs:

- a) som ett företag har kontroll över till följd av inträffade händelser och
- b) som förväntas ge företaget ekonomiska fördelar i framtiden.”¹⁸

Denna rekommendation gäller inte alla typer av immateriella tillgångar utan en del behandlas av andra rekommendationer som rådet har utarbetat, detta gäller bl.a. goodwill som uppkommer vid företagsförvärv och behandlas i RR 1:00.¹⁹ I RR15 behandlas enbart immateriella tillgångar som är avskiljbara. Goodwill är en immateriell tillgång eftersom den uppfyller ovanstående krav, men är däremot ej avskiljbar och det är anledningen till att den behandlas i en rekommendation utanför RR 15.

RR 15 kan tillämpas på utgifter för annonsering, utbildning, igångsättning av nya verksamheter, forsknings- och utvecklingsverksamheter.²⁰

3.1.2 Identifierbarhet

Ska en immateriell tillgång kunna redovisas enligt RR 15 måste den vara identifierbar så att man tydligt kan skilja den från goodwill, d.v.s. den måste vara avskiljbar. En immateriell tillgång är avskiljbar om man kan skilja de särskilda inkomster eller andra ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången utan att man gör sig av med ekonomiska fördelar från andra tillgångar inom samma intäktsskapande verksamhet.

---

¹⁸ RR 15, p. 7.

¹⁹ A.a., p. 2.

²⁰ A.a., p. 4.

Det finns dock fall där den immateriella tillgången inte nödvändigtvis måste vara avskiljbar. Om en tillgång endast genererar framtida ekonomiska fördelar i kombination med andra tillgångar är den ändå identifierbar om man kan identifiera de ekonomiska fördelar som är hänförliga till tillgången, t.ex. är rättigheter en sådan tillgång.²¹

3.1.3 Kontroll

Om ett företag kan säkerställa att framtida ekonomiska fördelar tillfaller det och att det kan begränsa andras möjlighet att ta del av dessa fördelar har de enligt RR 15 kontroll över tillgången. Oftast består detta i att man innehar en legal rättighet som kan göras gällande i domstol. Utan en sådan rättighet är det svårare att påvisa kontroll men det är möjligt även på andra sätt. Ett företags kontroll över kunskap som väntas ge framtida ekonomiska fördelar underlättas genom legala skydd, t.ex. copyrights och tystnadsplikt. Eftersom ett företag inte har kontroll över att de anställda stannar kvar i företaget med den kunskap de har, kan man inte aktivera dem eller utbildning som företaget betalar för dem.²²

3.1.4 Framtida ekonomiska fördelar

De framtida ekonomiska fördelarna kan enligt RR 15 bestå i intäkter från försäljning av produkter eller tjänster samt i kostnadsbesparingar.²³ Vid bedömningen om en internt upparbetad immateriell tillgång kan aktiveras bedöms de framtida ekonomiska fördelarna enligt RR 17²⁴, vilket vi antar att man kan göra vid bedömning av de framtida ekonomiska fördelarna för samtliga immateriella tillgångar, även om det inte står i rekommendationen hur dessa skall bedömas.

3.2 Immateriella tillgångar som inte uppfyller definitionen av en tillgång

De poster som inte uppfyller kraven på identifierbarhet, kontroll över tillgången samt att företaget tillförs ekonomiska fördelar i framtiden skall kostnadsföras när de förvärvas eller upparbetas internt. Vid företagsförvärv utgör däremot sådana poster en del av goodwill, som redovisas i balansräkningen.²⁵ Internt upparbetad goodwill tas i RR 15 upp som ett exempel på vad som ej skall redovisas som en tillgång i balansräkningen. Vi har inte kunnat finna någon definition av internt upparbetad goodwill utan kan endast genom RR 15 konstatera att internt upparbetad goodwill inte är en identifierbar resurs som företaget har kontroll över och att anskaffningsvärdet inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Detta gör att internt upparbetad goodwill inte får aktiveras. Vidare kan det konstateras att det kan finnas flera olika faktorer som påverkar skillnaden mellan ett företags marknadsvärde och dess redovisade tillgångar, d.v.s. det som skulle ha redovisats som goodwill vid ett förvärv. Denna skillnad kan inte betraktas som anskaffningsvärdet på en tillgång som företaget har kontroll över, ytterligare en anledning till att internt upparbetad goodwill inte får aktiveras.²⁶

---

²¹ RR 15, p. 10-12.

²² A.a., p. 13-15.

²³ A.a., p. 17.

²⁴ A.a., p. 48.

²⁵ RR 15, p. 9.

²⁶ A.a., p. 37.

En internt upparbetad immateriell tillgång får redovisas enligt RR 15 om den uppfyller kraven för att tas upp som en tillgång. Ibland kan det vara svårt att skilja på utgifter för att skapa en immateriell tillgång internt från utgifter för att förbättra intern goodwill eller från utgifter i den löpande verksamheten, därför finns det detaljerade regler i RR 15 som anger när man får lov att aktivera en internt upparbetad immateriell tillgång. Internt upparbetad goodwill uppfyller ej dessa krav.

4 Goodwill

I kapitel fyra förklarar vi definitionen av goodwill, de svenska normerna för goodwillredovisning samt olika teorier och åsikter som finns kring goodwill och dess redovisning. Vi redogör även för problem som uppkommer vid goodwillredovisning.

4.1 Definition av goodwill

Från början betraktades goodwill som goda relationer till sina kunder och t.ex. ett bra affärsförhållande kunde öka ett företags goodwill. Nu definieras goodwill som skillnaden mellan det pris man betalar och det verkliga värdet på det förvärvade företags nettotillgångar. Begreppet verkligt värde förklaras närmre i kapitel fem som handlar om nedskrivningar. Schroeder och Clark definierar goodwill som det diskonterade värdet av framtida ekonomiska fördelar. Eftersom ingen vet hur framtiden ser ut är det dock en svår och riskfylld beräkning, där det säkraste är att utgå från tidigare resultat men med beaktning av försäljningsutvecklingen i företaget och branschen. Det är även viktigt att ta hänsyn till det allmänna ekonomiska läget och att inte räkna på för många eller för få år då detta ökar osäkerheten.²⁷ Som vi nämnde i föregående kapitel har vi inte funnit någon definition på internt upparbetad goodwill.

Internt upparbetad goodwill behandlades i föregående kapitel som redogör för immateriella tillgångar och i detta avsnitt samt resterande del av uppsatsen fokuserar vi på goodwill som uppstår vid företagsförvärv.

Även om goodwill kan uppstå vid vilken tidpunkt som helst kan den endast redovisas vid förvärv av företag, eftersom det bara är då som man kan se att en transaktion har ägt rum för att få goodwill.²⁸

I Årsredovisningslagen (ÅRL) 4 kap §2 definieras goodwill som:

”Ersättning som vid förvärv av rörelse överstiger det behållna värdet av de tillgångar som förvärvats och de skulder som övertagits”.²⁹

I 8 kap §26 skrivs vidare:

”Den del av skillnadsbeloppet som inte kan hänföras till något särskilt slag av tillgång, avsättning eller skuld skall därvid anses som goodwill.”³⁰

Enligt RR 1:00 skall:

”goodwill redovisas i balansräkningen till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning.”³¹

---

²⁷ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 285 f.

²⁸ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 286.

²⁹ ÅRL, 4 kap, §2.

³⁰ A.a., 8 kap, §26.

³¹ RR 1:00, p. 53.

4.2 Tolkningar och redovisning av goodwill

Vad goodwill egentligen är tolkas på flera olika sätt. Det första sättet Walton & co nämner för tolkning av goodwill är att goodwill är ett pris för att få tillgång till de immateriella tillgångar som det är svårt att räkna ut ett värde och pris på var och en för sig, t.ex. tekniskt kunnande och trogna kunder.³²

En annan tolkning är att goodwill är en betalning för framtida ekonomiska fördelar och ytterligare en tolkning är att det är ett bevis på att man har betalt ett överpris vid förvärv av ett företag.³³ Det finns också de som menar att en del av priset som betalas vid ett företagsförvärv är ett pris för att få inflytande och kontroll över företaget och att det inte skall räknas in i goodwill utan att det borde redovisas som två separata tillgångar.³⁴

Problemet som uppstår vid redovisning av goodwill är att man inte är överens om vad begreppet egentligen innefattar, det har därför utvecklats olika synsätt på hur goodwill skall redovisas. En ståndpunkt är att goodwill är en tillgång som man förvärvar för att kunna dra nytta av de framtida ekonomiska fördelar som den innebär. Därför skall den redovisas som en immateriell tillgång och skrivas av systematiskt över sin livstid.³⁵ En annan ståndpunkt är att goodwill inte går att identifiera och att man skapar en tillgång som egentligen inte finns genom att redovisa den, därför bör den skrivas av direkt mot eget kapital.³⁶

Förespråkare för avskrivning över tiden istället för direkt avskrivning, menar att direkt avskrivning av goodwill ger en missvisande bild av företaget eftersom goodwill är en tillgång som skall ge framtida ekonomiska fördelar. Speciellt drabbar detta kunskapsintensiva företag eftersom en stor del av deras tillgångar är just personalen och dess kunskaper som inte får aktiveras. Dessutom blir kommande resultat missvisande eftersom intäkterna inte matchas mot kostnaden för att skapa intäkterna enligt matchningsprincipen.³⁷

Problemet som uppstår när man aktiverar och skall skriva av goodwill är att avgöra över hur lång tid som goodwill skall skrivas av på. En del menar att goodwill har en väldigt kort livslängd eftersom den kommer att konkurreras ut av andra företag och därför skall den skrivas av snabbt. Andra menar att om goodwill går att hänföra till sådant i företaget som det är svårt för andra att kopiera, t.ex. anställda eller management, så har den en livslängd som inte går att definiera och bör därför inte skrivas av alls.³⁸

---

³² Walton, Peter et al, *International Accounting* (1998), s. 441.

³³ A.a., s. 441.

³⁴ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 287.

³⁵ Walton, Peter et al, *International Accounting* (1998), s. 442.

³⁶ A.a., s. 442.

³⁷ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 287 f.

³⁸ Schroeder, Richard G. et al, *Financial Accounting theory and analysis* (2001), s. 287.

4.3 Svenska normer för goodwillredovisning

Enligt RR 1:00 skall goodwill skrivas av systematiskt över nyttjandeperioden i takt med att värdet förbrukas.³⁹ Det finns sällan skäl till att använda en annan avskrivningsmetod än den linjära.⁴⁰ Den längsta avskrivningsperioden som får användas är 20 år, såvida det inte kan påvisas att nyttjandeperioden är längre.⁴¹ Enligt ÅRL 4 kap 4 § är däremot avskrivningstiden för goodwill endast fem år om inte en längre avskrivningstid med rimlig säkerhet kan fastställas.⁴² Enligt förordet till RR:s rekommendationer följer dock de stora företagen deras rekommendationer. Den valda avskrivningstiden skall prövas vid varje årsbokslut och justeras i enlighet med RR 5 (Redovisning av byte av redovisningsprincip) så att den speglar nyttjandeperioden.⁴³ Används en avskrivningstid på längre än 20 år måste den period som bäst avspeglar nyttjandeperioden användas. Man måste även motivera varför en längre avskrivningsperiod används samt göra en beräkning av återvinningsvärdet minst en gång om året för att se om det finns nedskrivningsbehov i enlighet med RR 17.⁴⁴ I vissa fall kan det verka som att värdet på goodwill inte minskar men i de flesta fall har den då ersatts med internt genererad goodwill som i enlighet med RR 15 inte får lov att aktiveras.⁴⁵

Eftersom goodwill är ett uttryck för framtida ekonomiska fördelar, av synergieffekter eller av tillgångar som inte kan redovisas som enskilda tillgångar, är det svårt att bedöma nyttjandeperioden och det finns flera aspekter att ta hänsyn till.⁴⁶ Tillförlitligheten blir lägre och osäkerheten ökar om man väljer en mycket lång avskrivningsperiod samtidigt som ökad osäkerhet inte motiverar en orimligt kort avskrivningstid.⁴⁷ Exempel på faktorer, enligt RR 1:00, som måste bedömas vid fastställandet av nyttjandeperiod är:

- a) den förvärvade verksamhetens karaktär och bedömda livslängd,
- b) stabilitet och bedömd livslängd för den bransch som har koppling till goodwillposten,
- c) allmänt tillgänglig information om goodwillpostens karaktär i liknande verksamhet samt typiska livscyklar för sådana verksamheter,
- d) effekter av tekniskt åldrande samt förändringar i efterfrågan och andra ekonomiska förhållande i den förvärvade verksamheten,
- e) bedömd tjänstgöringstid för nyckelpersoner samt bedömning av om den förvärvade verksamheten kan ledas på ett effektivt sätt av en annan ledning,
- f) nivån på de underhållsutgifter som krävs för att bibehålla de förväntade framtida ekonomiska fördelarna samt företagets förmåga och avsikt att underhålla tillgången,

---

³⁹ RR 1:00, p. 54.

⁴⁰ A.a., p. 62.

⁴¹ A.a., p. 54, 60.

⁴² ÅRL 4 kap, 4§

⁴³ RR 1:00., p. 64.

⁴⁴ A.a., p. 60.

⁴⁵ A.a., p. 57.

⁴⁶ A.a., p. 58-59.

⁴⁷ A.a., p. 59, 61.

- g) konkurrenters eller potentiella konkurrenters förväntade åtgärder och
- h) den period företaget har kontroll över den förvärvade verksamheten och rättsliga eller liknande villkor som påverkar nyttjandeperioden.”⁴⁸

Som vi redogjort för i föregående stycke finns det väldigt många olika teorier och tolkningar för hur goodwill skall redovisas. Detta är en anledning till att IASB tog med goodwillredovisning i utkastet till revideringen av IAS 22 och att det har fått så stort utrymme.

---

⁴⁸ RR 1:00, p. 58.

5 Nedskrivningar

I det femte kapitlet beskriver vi innehållet i IAS 36 – Impairment (Nedskrivningar), vari RR 17 har sitt ursprung. Att få en bild av hur nedskrivningar behandlas idag är viktigt för att kunna sätta sig in i nedskrivningstesten av goodwill som skall göras enligt revideringen av IAS 22, vilken sammanfattas i nästa kapitel. Vi ger även ett exempel på användning och tolkning av IAS 36. Anledningen till att vi tar upp IAS 36 och inte bara RR 17 är att vi har funnit lämplig litteratur om IAS 36 och den stämmer väl överens med RR 17.

5.1 IAS 36 - Impairment kontra RR 17

5.1.1 Bakgrund

IOSCO (internationellt samarbete av tillsynsmyndigheter för kapitalmarknaderna) har satt upp krav för vad IASC, nuvarande IASB, måste behandla i sina rekommendationer och ett av dessa krav kom att resultera i en rekommendation om nedskrivningar, IAS 36 – Impairment. Tidigare var ämnet relativt utforskat. Att nedskrivningar måste göras vid betydliga och ihållande värdeminskningar var länge klart, men innan IAS 36 skrevs fanns det inte en enhetlig syn på hur och när en sådan nedskrivning skulle göras. USA var föregångsland när det gällde att utforma en mer precis reglering av nedskrivningar.⁴⁹

1999 offentliggjordes ett svenskt utkast till rekommendation gällande nedskrivningar av tillgångars värde. Utkastet följde IASC:s linje i rekommendation nr 36.⁵⁰ Utkastet resulterade augusti 2000 i RR 17 nedskrivningar, som efter viss försening togs i bruk i januari 2002.⁵¹

5.1.2 Lägsta värdets princip

Det viktigaste budskapet i IAS 36 är att man skall följa ”lägsta värdets princip” vid värderingen av alla sorters tillgångar.⁵² Detta betyder enligt ÅRL 4 kap § 9 att en tillgång skall redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.⁵³

---

⁴⁹ Rundfelt, Rolf, *Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999*, s. 109.

⁵⁰ A.a., s. 109.

⁵¹ RR 17, p. 121.

⁵² Rundfelt, Rolf, *Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999*, s. 109.

⁵³ ÅRL, 4 kap, §9.

5.1.3 Återvinningsvärde

Återvinningsvärde är en synonym till verkligt värde.⁵⁴ RR 17 definierar återvinningsvärde som det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde.

”Nettoförsäljningsvärdet utgörs av det belopp till vilket en tillgång kan överlåtas mellan parter som är oberoende av varandra, välinformerade och med ett intresse av transaktionen. Avdrag skall göras för direkta försäljningskostnader.”⁵⁵

”Nyttjandevärdet utgörs av nuvärdet av de uppskattade framtida betalningar som tillgången väntas ge upphov till under sin nyttjandeperiod inklusive ett beräknat restvärde vid slutet av nyttjandeperioden.”⁵⁶

Det är inte helt självklart hur en tillgångs nyttjandevärde skall beräknas. RR fick ta ställning till vilken diskonteringsränta som skall användas och kom fram till att denna skall beräknas som ett genomsnitt av kostnaden för eget och främmande kapital. Vid uträkandet av diskonteringsräntan bör även hänsyn tas till de risker som betalningsströmmarna utgör, här avses de betalningsströmmar som är ett resultat av tillgången i fråga.⁵⁷

5.1.4 Sammanfattning av IAS 36 - Impairment

Rundfelt har gjort en sammanfattning av IAS 36, Impairment (nedskrivningar), i vilken bl.a. följande punkter ingår:

- ”Ett återvinningsvärde (recoverable amount) skall beräknas så snart det finns en omständighet som tyder på att det redovisade tillgångsvärdet är för högt upptaget. Återvinningsvärdet skall också alltid beräknas om exempelvis goodwill skrivs av över en längre period än 20 år.”
- ”Om tillgångens redovisade värde överstiger återvinningsvärdet skall en nedskrivning göras omedelbart. Nedskrivningsbeloppet skall belasta resultatet i den period som värdeminskningen konstaterats.”
- ”Exempel på omständigheter som kan föranleda en nedskrivning är att
  - a) marknadsvärdet på tillgången har minskat
  - b) avkastningskravet stigit
  - c) tillgången skadats eller att den är tekniskt föråldrad eller
  - d) att den interna rapporteringen visar att avkastningen är för låg.”
- ”Återvinningsvärdet skall som huvudregel fastställas för enskilda tillgångar. Om detta inte är möjligt skall återvinningsvärdet fastställas för en grupp av tillgångar (a cash-generating unit) som ger upphov till löpande inbetalningsöverskott oberoende av andra tillgångar.”

⁵⁴ Unger, Carl-Michael, e-mail, 021127, kl 17.12.

⁵⁵ RR 17, p. 5.

⁵⁶ A.a., p. 5.

⁵⁷ Rundfelt, Rolf, *Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999*, s. 109.

- ”Goodwill är exempel på en tillgång vars värde endast kan fastställas i kombination med andra tillgångar, vanligen de som förvärvades samtidigt som goodwillposten uppkom.”
- ”Ett nedskrivningsbelopp skall återföras om de skäl som föranledde nedskrivningen inte längre kvarstår. Kravet på återföring kan medverka till att hindra medvetet överdrivna nedskrivningar.”
- ”Sist men inte minst föreskriver rekommendationen att företag skall lämna viss information om bl.a. nedskrivningar och återföring av tidigare nedskrivningar.”⁵⁸

5.1.5 Skillnader mellan IAS 36 och RR 17

De punkter i IAS 36 som handlar om värdering av en tillgång utifrån en annan grund än anskaffningsvärdet är inte förenliga med ÅRL och därför har dessa punkter anpassats i RR 17 enligt följande: En nedskrivning skall kostnadsföras omedelbart och en återföring av en nedskrivning skall redovisas som en intäkt. Om en tillgång som tidigare skrivits upp skrivs ned igen skall den del av uppskrivningsfonden som motsvarar nedskrivningen överföras till fritt eget kapital, i enlighet med ÅRL 4 kap § 8. Hur uppskrivningar skall redovisas behandlas i RR12, Uppskrivningar, och vi kommer inte att gå närmare in på det här.⁵⁹

5.2 Nedskrivning av goodwill enligt RR 17

I RR 17 finns bestämmelser för hur nedskrivning av goodwill skall gå till. Eftersom goodwill inte ger upphov till inbetalningar oberoende av andra tillgångar i företaget, kan ett separat återvinningsvärde på goodwill inte fastställas. För att kunna få fram ett återvinningsvärde när det finns indikatorer på att goodwill behöver skrivas ned bedömer man det totala återvinningsvärdet, på den kassagenererande enhet som goodwill är hänförlig till.⁶¹

Det måste bedömas vilken som är den minsta kassagenererande enhet som goodwill på ett rimligt och konsekvent sätt är hänförlig till.⁶² Är återvinningsvärdet lägre än det redovisade värdet skall nedskrivningsbeloppet fördelas på de enskilda tillgångarna i den kassagenererande enheten, först på goodwill och sedan på resterande tillgångar i proportion till deras redovisade värden.⁶³

Går det inte att hänföra goodwill till en kassagenererande enhet på ett rimligt och konsekvent sätt skall först tillgångarna i den aktuella enheten skrivas ned. Därefter skrivs goodwillvärdet ned.⁶⁴

⁵⁸ Rundfelt, Rolf, *Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999*, s. 110 f.

⁵⁹ RR 17, p. 122.

⁶⁰ RR 17, p. 77.

⁶¹ A.a., p. 79.

⁶² A.a., p. 87.

⁶³ A.a., p. 81.

5.3 Ett fall som visar tolkning av IAS 36

Föreningssparbankens årsredovisning från 1997 utgör ett exempel på hur IAS 36 kan tolkas i praktiken. I den förvärvsbalans Föreningssparbanken redovisade efter uppköpet av Sparbanken visades en goodwillpost på 2,5 miljarder. Därefter togs ett beslut som innebar att Sparbankens fastigheter skulle tillfalla aktieägarna. I anslutning därtill kom man fram till att fastigheterna värderats för högt. Företagsledningen skrev ned dessa enligt kraven på att en för högt värderad tillgång måste skrivas ned omedelbart. Följden blev att goodwillposten ökade med motsvarande summa.

Frågan uppstod om denna goodwillökning var försvarbar och för att få svar på detta gjorde Föreningssparbankens ledning en analys där Sparbankens tillgångar och skulder och den goodwill som uppstod vid förvärvet värderades. Värderingen baserades på rekommendationerna i IAS 36. Eftersom Sparbankens olika kassaflöden var avskiljbara från varandra kunde värderingen genomföras någorlunda enkelt. Föreningssparbanken räknade med att kostnaden för det egna kapitalet var 12 procent efter skatt och använde denna som diskonteringsränta. Efter att beräkningen var gjord kunde det konstateras att nuvärdet av framtida kassaflöden var lägre än värdet på Sparbankens tillgångar. Resultatet blev att man fick skriva ned goodwillposten med nästan 3 miljarder. Nedskrivningen gjordes i enlighet med IAS 36, då värdet på goodwill enbart får skrivas ned när ett behov av nedskrivning finns.

Eftersom det diskonterade värdet på in- och utbetalningarna, nyttjandevärdet och i detta fall återvinningsvärdet, var lägre än det redovisade värdet krävdes en nedskrivning enligt RR 17.⁶⁴

---

⁶⁴ Rundfelt, Rolf, *Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999*, s. 113.

6 Sammanfattning av utkastet till revidering av IAS 22

I kapitel sex ger vi en bakgrund till varför IASB beslutat sig för att revidera IAS 22 och sammanfattar utkastet till revidering. Vi har dock enbart koncentrerat oss på de delar som behandlar goodwillredovisning och sammanfattningen rör endast fas ett i projektet. Kommande text baseras på utkastet till revidering av IAS 22, därför förekommer ingen ytterligare källhänvisning i kapitlet.

6.1 Bakgrund

Företags redovisningar skiljer sig mycket åt runt om i världen eftersom de styrs av gällande lagar och rekommendationer i respektive land. Det finns de som anser att skillnaderna kommer en del företag till fördel och andra till nackdel. IASB bestämde sig därför i juli 2001, efter att ha diskuterat med Standards Advisory Council (SAC), att starta upp ett projekt som skall leda till enhetlighet av de standards som finns när det gäller fusioner. Medlemmarna i SAC kom fram till att förutsättningarna för att uppnå enhetlighet inom området är goda.

Utkastet till revidering av IAS 22, business combinations, innebär bl.a. att man, efter att det har trätt i kraft, varje år skall göra ett test på om det finns nedskrivningsbehov av goodwill. Årliga avskrivningar skall inte längre genomföras. Detta är den stora skillnaden i utkastet som vi har valt att fokusera på.

Projektet består av två faser:

I den första fasen är målet att försöka hitta en enhetlighet för existerande standards inom områden som rör företagsfusioner. Ett av dessa områden gäller redovisning av goodwill som uppkommit vid en fusion.

Den andra fasen av projektet kommer att involvera en bearbetning av:

- Redovisning för fusioner där juridiskt separata företag bildar ett joint-venture.
- Redovisning för fusioner som innefattar företag under gemensam ledning.

IASB började att diskutera projektets första fas under mötet i juli 2001 och avslutade diskussionen på mötet i april 2002. Sammanfattningen nedan består av det man kom fram till som rör goodwill i fas ett i projektet, fas två är ännu inte färdigbearbetad av IASB.

6.2 Företagssammanslagningar

IASB har enats om att en företagssammanslagning skall definieras som ett sammanförande av juridiskt separata enheter till en ny redovisningsenhet. Den reviderade standarden skall också klargöra att en redovisningsenhet kan vara ett företag eller en koncern bestående av ett moderbolag och dess dotterbolag.

IASB beslutade att förvärvsmetoden skall användas vid alla transaktioner som innefattas av den reviderade standarden. De kom fram till att även om det är svårt att identifiera en förvärvare vid en fusion så kommer det aldrig att vara lämpligt att använda sig av poolningsmetoden.

IASB diskuterade om den nya enheten eller en av de sammanslagna enheterna skall anses vara förvärvare vid bildandet av en ny enhet. Diskussionen resulterade slutligen i att ett av de sammanslagna företagen, som existerade före fusionen, skall anses vara förvärvare, baserat på den information som finns tillgänglig.

6.3 Goodwill

6.3.1 Redovisning av goodwill

IASB behandlade frågan om goodwill och hur den skall redovisas. Goodwill beräknas som skillnaden mellan priset för förvärvet och det verkliga värdet på de förvärvade nettotillgångarna. IASB ansåg att denna beräknade skillnad kan fånga upp sådant som inte är tillgångar, t.ex. överbetalningar eller mätfel. Man medgav emellertid att det finns komponenter i denna skillnad som uppfyller kraven på en tillgång, t.ex. synergieffekter, och att goodwill därför skall betraktas som en tillgång i "IASB framework". Som en konsekvens av detta skall goodwill redovisas i balansräkningen. IASB kom vidare fram till att den reviderade standarden skall definiera goodwill på ett sådant sätt att det överensstämmer med synvinkeln att goodwill är en tillgång.

Man diskuterade möjligheterna att skriva av goodwill eller att undvika avskrivningar genom att regelbundet göra värderingar och därmed kontrollera nedskrivningsbehov. IASB ville undvika en valmöjlighet mellan de två synsätten, för att uppnå bättre jämförbarhet mellan företag. Man kom fram till att om en tillförlitlig och genomförbar värderingsmetod utarbetas, så skulle bättre information kunna ges med en nedskrivningsmetod än med en avskrivningsmetod. Nästa steg i arbetet blev därmed att utforma en sådan metod.

6.3.2 Test av nedskrivningsbehov

6.3.2.1 Hur testet skall utföras

Olika former av ett nedskrivningsbehovstest övervägdes och IASB kom fram till följande slutsatser:

- Ett nedskrivningstest skall göras årligen.
- Testet skall göras med hjälp av de minsta kassagenererande enheterna, cash generating units (CGU), som goodwill på en konsekvent och rimlig basis kan allokeras till. Kassagenererande enheter har separata kassaflöden, d.v.s. kassaflöden som är oberoende av andra verksamheter i företaget. En CGU kan vara allt från en enskild maskin, en verksamhet till ett helt bolag beroende på hur företaget är strukturerat. Målet med mätningen är att komma fram till det högsta av nyttjandevärdet och nettoförsäljningsvärdet, d.v.s. återvinningsvärdet, på den kassagenererande enheten.
- För att kunna räkna ut nyttjandevärdet på den kassagenererande enheten måste en kassaflödesanalys för framtiden göras. I revideringen av IAS 22 skall det finnas vägledning till hur analysen skall göras och hänsynstagande måste speciellt tas till följande punkter:
  - a) Kassaflödesanalysen skall baseras på rimliga antaganden av ekonomiska förhållanden, framförallt extern påverkan, som kommer att gälla under CGU:ns livslängd.
  - b) Kassaflödesanalysen skall baseras på den senaste prognosen och budgeten som ledningen har godkänt och endast innefatta en period på fem år, om inte särskilda skäl finns för en längre period.
  - c) Kassaflödesanalyser som görs över en tid som inte täcks av de senast gjorda prognoserna utförs genom en extrapolering av de kassaflöden som räknats ut med den senaste budgeten/prognosen.

En bedömning om det finns ett nedskrivningsbehov görs genom att jämföra återvinningsvärdet på CGU:na och det redovisade värdet på tillgångarna.

- Om ett nedskrivningsbehov identifierats skall nedskrivningen mätas genom att jämföra det redovisade värdet på goodwill med dess ”implied value”. Med ”implied value” menas skillnaden mellan det totala återvinningsvärdet på CGU:na och det verkliga värdet på nettotillgångarna som skulle identifierats om CGU:na förvärvats vid tidpunkten för nedskrivningstestet.

Exempel:

Ett företag har följande värden:

Totalt nettoförsäljningsvärde på CGU:na: 1000

Totalt nyttjandevärde på CGU:na: 1200

Totalt återvinningsvärde på CGU:na : Det högsta av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet, d.v.s. 1200

Verkligt värde på nettotillgångarna: 1000

Redovisat värde på goodwill: 300

Implied Value: Återvinningsvärde på CGU:na – Det verkliga värdet på nettotillgångarna = 200
Nedskrivningsbehov: Redovisat värde på goodwill – Implied value = 100.⁶⁵

6.3.2.2 Ytterligare beslut som togs gällande nedskrivningstest

IASB behandlade ett antal punkter som uppkommer vid test av nedskrivningsbehov av goodwill. Följande beslut fattades:

- Ytterligare vägledning skall finnas i den förändrade standarden för att klargöra hur nedskrivningsbehov av goodwill skall kontrolleras.
- Goodwill som förvärvas vid en fusion skall kontrolleras för nedskrivningsbehov före slutet av den redovisningsperiod då fusionen ägde rum.
- Man behöver endast räkna ut återvinningsvärdet, i syfte att bedöma nedskrivningsbehov, om något av följande kriterier inte är uppfyllda:
  - a) Det har inte skett någon betydande förändring av de tillgångar och skulder som goodwill kan hänföras till sedan den senaste uträkningen av återvinningsvärdet.
  - b) Vid den senaste uträkningen översteg återvinningsvärdet det redovisade värdet avsevärt.
  - c) Baserat på en analys av händelser och omständigheter, som har inträffat sedan den senaste beräkningen, är det osannolikt att återvinningsvärdet skulle bli lägre än det redovisade värdet på CGU:na.
- Nyttjandevärdet av en CGU definieras som framtida kassaflöden som förväntas komma ur CGU:n diskonterat med en räntesats som reflekterar aktuella marknadsvärderingar av inflation och risker kopplat till tillgången.
- Om man har en immateriell tillgång som vid förvärvet inte uppfyllde kraven för att redovisas separat från goodwill, men som senare uppfyller dessa krav, så skall inte detta leda till nedskrivning av goodwill genom att tillgången redovisas separat.
- Återföring av goodwillnedskrivningar skall förbjudas.

---

⁶⁵ Eget exempel, Larsson, Wetterberg, 021230.

6.3.3 Värdering av pålitligheten vid uppskattningen av återvinningsvärdet

6.3.3.1 Kassaflödestest

IASB behandlade frågan om test av framtida kassaflöden. Syftet med ett kassaflödestest skulle vara att kontrollera de kassaflöden som ligger till grund för beräkandet av återvinningsvärdet, när återvinningsvärdet baseras på nyttjandevärdet, och jämföra dem med de kassaflöden som verkligen har uppstått.

IASB beslutade att ett sådant test inte skall vara ett krav. Man kom även fram till att:

- Information skall ges som underlättar en analys av pålitligheten hos den uppskattning som företagsledningen använder sig av. Kraven i IAS 36 då det gäller värdering av framtida kassaflöden skall klargöra att företagsledningen i sin uppskattning av framtida kassaflöden måste ta hänsyn till både tidigare konstaterade kassaflöden samt företagets tidigare förmåga att förutsäga kassaflöden.

6.3.3.2 Informationskrav vid beräkning av återvinningsvärde

När det gäller informationskrav på företagen har IASB kommit fram till att följande information måste lämnas:

- De huvudantaganden som företagsledningen har baserat sin värdering av återvinningsvärdet på. Företagsledningen skall redogöra för huruvida dessa antaganden baseras på tidigare gjorda erfarenheter och om så inte är fallet skall det klargöras varför.
- Hur mycket betydelsen av varje huvudantagande måste förändras för att återvinningsvärdet av en CGU eller grupp av CGU:s skall bli lika högt som det redovisade värdet.

IASB kom fram till att denna information inte behöver lämnas om nettoförsäljningsvärdet av CGU:na fastställs genom att använda marknadspriser för dessa CGU:s och om summan av nettoförsäljningspriserna överstiger det redovisade värdet.

6.3.4 Ytterligare krav på information som skall lämnas

Till de krav som redan fanns i IAS 22 har IASB beslutat att ytterligare uppgifter måste lämnas för varje redovisningsperiod. Den punkt som vi finner av största intresse är den som handlar om goodwill. Enligt den måste de faktorer som har bidragit till kostnaden vid ett förvärv och därmed orsakat goodwill uppges.

Till IAS 36, Impairments, har man också valt att lägga till en del punkter utöver de som tidigare har nämnts. Den första punkten gäller att upplysningar måste lämnas om man har en beräkning som ännu inte är slutförd och som tyder på att goodwill skall skrivas ned. Information måste lämnas om denna beräkning samt varför den inte är slutförd.

I framtida redovisningsperioder måste upplysningar lämnas om eventuella ändringar som görs relaterade till den första beräkningen. Den andra punkten behandlar goodwill som vid balansdagen fortfarande inte har kunnat allokeras till någon CGU eller grupp av CGU:s, i syfte att kontrollera nedskrivningsbehov. I detta fall måste man upplysa om värdet på den goodwill och varför den inte har kunnat allokeras.

6.4 Övergångsbestämmelser

Bestämmelserna skall tillämpas retroaktivt på fusioner som har genomförts före rekommendationens ikraftträdande för att öka jämförbarheten mellan olika årsredovisningar. Detta kommer dock att bli problematiskt på grund av ett par faktorer. För många företag kommer det sannolikt att bli opraktiskt eftersom den information som behövs inte längre existerar eller så kommer det att kosta oskäligt mycket att ta fram den. Bedömningar kommer att behöva göras som egentligen skulle ha gjorts i ett tidigare skede. Ett annat problem som uppstår är att man har bättre insikt vid det senare datumet och frågan är om insiktens fördelar skall tas med i beräkningen eller inte.

IASB har bestämt att från och med att revideringen av IAS 22 träder i kraft så skall inte goodwill som redovisats före dess ikraftträdande få lov att skrivas av längre. Istället skall det göras årliga nedskrivningstester på den, eftersom IASB anser att detta är det mest rättvisande sättet att redovisa goodwill på.

7 Intervjuer

I kapitel sju redovisar vi de intervjuer vi har gjort med sakkunniga inom området goodwillredovisning. I intervjuerna har vi ställt frågor som rör revideringen av IAS 22 för att undersöka hur de intervjuade ställer sig till denna och vilka effekter de tror att förändringen kommer att få för svensk redovisning. För att ge en bättre överskådlighet över de olika svaren redovisar vi intervjuerna i tabellform. Vi vill påpeka att det endast är en sammanfattning av frågorna och svaren. Intervjuerna i sin helhet redovisas i bilagorna. Anledningen till att vi sammanfattat intervju svaren från medarbetarna på revisionsbyråerna i en tabell och svaren från företagsmedarbetarna i en annan är att de utgår från olika frågeställningar.

7.1 Intervjuöversikt

7.1.1 Översikt över medarbetarnas svar på revisionsbyråerna

Frågor/svar	Ann-Margareth Victorsson	Kerstin Mouchard	Kent Christensson	Ulf Pernvi	Sven-Arne Nilsson
1.Hur definierar du goodwill? Vad består goodwill av? Hur räknas värdet på ett företag ut?	Goodwill = försäljningspris - verkligt värde på förvärvade nettotillgångar. Företagsvärde = marknadsvärde. Goodwill kan t.ex. bestå av marknadsandelar, en väl fungerande produktion eller synergieffekter vid förvärv av företag.	Goodwill = skillnaden mellan marknadspriset och det verkliga värdet på nettotillgångarna. Goodwill kan bestå i strukturkapital, kundkontakter etc.	Goodwill = skillnaden mellan priset på företaget/verksamheten och det verkliga värdet på nettotillgångarna. Företagspris = marknadspris. Goodwill kan utgöras av hyresrätter, varumärken, bra personal, bolagets namn, produktionseffektivitet, kunder, marknadsandelar, framtida möjligheter etc.	Goodwill = skillnaden mellan vad man kan identifiera i företaget och det pris man betalar. Pris = marknadspris. Goodwill är ett belopp på den framtida lönsamheten, d.v.s. överskottet på de avkastningskrav som ställs på tillgångarna var och en för sig.	Denna fråga ställdes ej till Sven-Arne, p.g.a. att vi fått liknande svar efter de fyra första intervjuerna.

Frågor/svar	Ann-Margareth Wictorsson	Kerstin Mouchard	Kent Christensson	Ulf Pernvi	Sven-Arne Nilsson
2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill vid nedskrivningstesten?	Det går ej.	Det går ej. Det intressanta är egentligen värdet på den totala goodwill företaget har.	Det går ej. Det intressanta är att se om den goodwill man har idag har samma värde som den förvärvade och att nedskrivningar kan undvikas.	Det går ej.	Det går ej. Man gör endast en bedömning om företagets totala goodwill behöver skrivas ned.
3. Kan man förnya goodwill utan att göra nya företagsförvärv?	Nej	Nej	Nej	Nej	Denna fråga ställdes ej till Sven-Arne av samma anledning som fråga 1.
4. Hur tillförlitlig tror du goodwilluppskattningen är hos företag idag?	Normalt sätt är den tillförlitlig, goodwill kan emellertid ifrågasättas när den är allokaterad till enheter som år efter år går med förlust.	Det är väldigt konjunkturberoende. Under de senaste åren har det visat sig att många IT-bolag varit övervärderade och tvingats göra nedskrivningar. Under början av 90talet drabbades fastighetsbranschen, i framtiden kommer troligen andra branscher att drabbas.	Om man utgår från att köpare och säljare kommer fram till ett marknadspris så blir den goodwill man får vid förvärvsanalysen tillförlitlig. Fast å andra sidan kan det vara så att köparen ej varit så noga i undersökningsprocessen av företagets tillgångar och skulder, det kan i ett senare skede komma fram skulder som ej identifierats vid köpet.	Vid den tidpunkten som affären görs får man utgå ifrån att goodwillbeloppet är tillförlitligt. Huruvida köparens betalningssumma är den som bäst värderar företagets framtida möjligheter kan bara framtiden utvisa.	Flera olika uppskattningar görs för att komma fram till goodwillposten, bl.a. en förvärvsanalys och en uppskattning av ekonomisk livslängd. Alla uppskattningar ökar osäkerheten. Vid kontroll av nedskrivningsbehov används RR 17 och jag anser att denna teknik är otillförlitlig.

Frågor/svar	Ann-Margareth Wictorsson	Kerstin Mouchard	Kent Christensson	Ulf Pernvi	Sven-Arne Nilsson
5. Hur vanligt är det idag att företag måste skriva ned sin goodwill?	Det händer, speciellt vanligt nu bland IT-bolagen.	Se fråga 4.	Svårt att säga hur vanligt det är, men på senare tid har det varit mycket nedskrivningar inom IT-branschen.	Det är rätt vanligt, i nuläget speciellt i vissa branscher som IT och Telekom.	Det har jag inget annat grepp om än att jag har läst i tidningarna inte minst i höst att en hel del nedskrivningar gjorts.
6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det något mer än att harmonisera redovisningsstandarderna i världen?	Att IAS försöker närma sig US-GAAP som redan redovisar enligt den.	Att följa US-GAAP:s rekommendationer.	Att få bättre jämförbarhet och mer rättvisande bild.	Att harmonisera redovisningsstandarderna i världen, här har man valt att följa US-GAAP.	Vi frågade Sven-Arne om han trodde att det var för att följa US-GAAP.- Ja det står nästan i klartext.
7. Hur skall nedskrivningstesterna genomföras? 7a. Vad är egentligen en CGU och hur skall man kunna identifiera dem?	En kassagenererande enhet kan vara en enskild tillgång eller en grupp av tillgångar som genererar kassaflöde separat från andra tillgångar i företaget. En CGU kan t.o.m. vara så stor som ett helt bolag.	Det är oftast svårt att identifiera CGU:s. En CGU kan vara så liten som en maskin, men detta är ovanligt. Oftast består en CGU av en verksamhet. En CGU identifieras genom att man kan särskilja dess kassaflöden från andra kassaflöden.	Ofta är en CGU ett helt bolag eller en verksamhet inom bolaget.	Definitionen på en CGU är att den skall vara oberoende av alla andra verksamheter inom företaget. Det är inte helt enkelt att identifiera kassagenererande enheter, gränserna är inte självklara.	Det beror väldigt mycket på hur det enskilda företaget är organiserat. Det kan vara allt ifrån hela företaget till ett litet förvärv för sig.
7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s? Vad gör man med oallokerbar goodwill?	Ja, det blir svårt. Vid oallokerbar goodwill får nedskrivningsbehov bedömas separat, efter att alla andra CGU:s är bedömda.	Ja, det är svårt att allokera ut goodwill. Goodwill bör allokeras ut direkt vid förvärvet. Det finns redan påtryckning från IAS genom segmentsredovisning.	För att det skall fungera måste det utvecklas en bra modell.	Ja, priset på ett företag hänför sig till helheten. Oallokerbar goodwill hamnar högst upp och dess CGU blir hela bolaget.	I en hel del fall kan goodwill inte allokeras utan har med hela företaget att göra. Man kommer nog att allokera mer än vad man bör göra.

Frågor/svar	Ann-Margareth Wictorsson	Kerstin Mouchard	Kent Christensson	Ulf Pernvi	Sven-Arne Nilsson
7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras tillförlitligt? Hur svårt är det att göra en sådan uppskattning?	Det är svårt eftersom man inte vet hur framtiden ser ut. Man gör en prognos på kassaflöden som sträcker sig över max fem år, där man utgår ifrån hur det ser ut idag.	Det är svårt, alla uppskattningar innebär en viss osäkerhet. Huruvida de blir tillförlitliga beror på hur duktiga medarbetarna på företagen är på att budgetera.	Det är viktigt att modeller utarbetas för hur kassaflödesanalysen skall gå till så att alla företag arbetar enhetligt.	Kassaflödesanalysen kan inte göras tillförlitligt eftersom det enbart är uppskattningar om framtiden.	Det är min uppfattning att det är mycket svårt att göra. Tekniken lämnar utrymme för "baklängesräknande" inom ganska vida intervall.
8. Hur mycket extra arbete kommer detta att innebära för företagen/revisorerna?	Det kommer att bli mer arbete, framförallt om man jämför med den goodwill som inte innebar några större värderingsproblem.	Det blir mer arbete, både för företagen och för revisorerna som skall kontrollera beräkningarna.	Testerna innebär mer arbete eftersom goodwill skall allokeras ut på de minsta möjliga enheterna.	Det kommer att innebära mer arbete än idag eftersom historiskt har det varit ovanligt att man varit tvungen att utföra sådana test.	Vet ej, men om nedskrivningen inte skall bli för stor eller för liten, är det en hel del "extra arbete".
9. Anser du att förändringen kommer att ge en mer rättvisande bild av företagen?	Vet inte	Nej, den kommer ge mer utrymme för subjektiva bedömningar. Det viktigaste är att alla gör på samma sätt.	Ja. Man gör endast nedskrivningar när det är motiverat. Avskrivningar som egentligen inte är motiverade sänder ut fel signaler om företaget. Värderingen av goodwill kommer att bli mer enhetlig.	Det beror på vad man menar med rättvisande bild, rättvisande bild baseras på att man använder vissa principer.	P.g.a. de tekniska svårigheterna i nedskrivningstekniken skulle jag vilja säga att det blir en mindre rättvisande bild.

Frågor/svar	Ann-Margareth Wictorsson	Kerstin Mouchard	Kent Christensson	Ulf Pernvi	Sven-Arne Nilsson
10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på den nya standarden?	Det kommer att bli mycket gnäll från bolagen. Det är de själva som kommer att bli tvungna att genomföra alla beräkningar.	Svårt att säga, men överlag är inte svenska företag så imponerade av amerikanska företags redovisning efter skandaler som t.ex. Enron.	När företagen väl blir insatta så kommer de säkert att hålla med om att det ger en mer rättvisande bild. Å andra sidan är de tidspressade och kanske inte kommer att ha tid att sätta sig in i det ordentligt.	Det är inte säkert att de kommer att reagera negativt. Det kan vara bekvämt att slippa göra avskrivningar årligen på goodwill.	Förmodligen som en förbättring, i alla fall om de inte direkt berörs av att skriva ned goodwill. Det finns nog ganska spridda och starka föreställningar om att i alla fall goodwill i det egna företaget har bestående värde.
11. Skulle revideringen kunna innebära några nackdelar för företagen?	Se fråga 10. De företag som går dåligt kommer att tvingas att skriva ned mycket goodwill som de sedan inte kan föra tillbaka.	Nackdelarna är att det blir mer arbete.	Mer arbete.	Det blir mer arbete samt svängigare resultat.	Vid dåligt resultat ger en rejäl nedskrivning ett ännu sämre resultat.
12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?	Kan vara bra för de företag som går bra och därmed slipper kostnaden för nedskrivning.	Det går att upprätthålla en jämn nivå på goodwill genom att dra nytta av internt upparbetad goodwill.	Resultatet kommer att bli mer rättvisande, då det enbart belastas av motiverade goodwillavskrivningar.	Se fråga 10.	Närmast att den motsvarar föreställningar om bestående värden.
13. När tror du revideringen blir aktuell i Sverige. 2005 eller tidigare?	Det kommer troligen inte att ske fler förändringar i RR:s rek. före 2005.	Det är inte säkert att revideringen är klar till 2005. RR kommer troligen inte att göra fler förändringar före 2005.	Troligtvis kommer den inte att bli aktuell i Sverige före 2005 eftersom det är en lång process att färdigställa en rekommendation.	Eftersom IASB ej är klar med förhandlingarna med USA än så låter 2005 som det troligaste.	Vet inte, kan bli redan 2004 men kan också bli först 2005.

7.1.2 Översikt över svaren från medarbetarna på företagen

Frågor / Svar	Gambro	AstraZeneca
1. Hur ställer ni er till att göra nedskrivningstester varje år av goodwill istället för en årlig avskrivning?	Vi ställer oss negativa till förändringen.	Positiv, därför att alla tillgångar bör testas rörande sitt redovisade värde.
2. Vilken medvetenhet finns bland ekonomerna, på ert företag, om revideringen av IAS 22?	Medvetenheten är ganska god bland dem som arbetar med koncernredovisning.	Om ni med ekonomer menar personer utanför central ekonomistab, utgår jag ifrån att medvetandet är och kommer att förbli noll.
3. Hur mycket extra arbete kommer nedskrivningstesterna att innebära för er?	Nedskrivningstesterna kommer att innebära ganska mycket extra arbete. Helt avgörande är dock på vilken nivå testen skall göras.	Väldigt lite. Det är endast England som ser några siffror rörande goodwill.
4. Hur mycket erfarenhet har ni av nedskrivningstester idag?	Vi har gjort två större nedskrivningar i GHC USA 2000 och GHC Argentina 2001. Vi tittar naturligtvis löpande på om några ”indikationer på nedskrivningsbehov” föreligger och räknar på detta.	Vi har hittills mest erfarenhet av nedskrivningstester avseende andra immateriella rättigheter, såsom patent, produkt- och marknadsrättigheter. Vad gäller dessa pågår ständigt en utvärdering om de framtida förväntade intäktströmmarna motiverar det bokförda värdet.
5. Anser ni att förändringen kommer att ge en mer rättvisande bild av företagets värde?	Rättvisande då resultatet blir mer jämförbart med amerikanska konkurrenter, men å andra sidan inte då det i impairment testerna kan finnas ganska mycket tyckande och rörliga parametrar som går att ”manipulera”.	Ja, det omvända kan ge ett omotiverat högt tillgångsvärde, vilket i sig är en felaktig bild av företaget.
6. Innebär nedskrivningssynsättet extra nackdelar för er, förutom mer arbete?	Jag tror att resultaten i bolagen kommer att bli ryckigare.	Nej.
7. Finns det några fördelar?	Tveksamt.	Ja, mer rättvisande bild.

8   **Analys**

I det avslutande kapitlet sammanfattar vi och analyserar det vi kommit fram till, vi ger också egna synpunkter på revideringen av IAS 22.

8.1   Inledning

Vi har endast kunnat genomföra fyra muntliga intervjuer samt tre via mail, detta beror på att det har varit svårt att hitta personer som är insatta i utkastet till revidering av IAS 22. De personer som vi har intervjuat har goda kunskaper inom redovisning och även kunskaper om de principer som gäller i USA, d.v.s. de som revideringen bygger på. Alla har inte varit fullt medvetna om utkastets innehåll, men eftersom de har kunskaper om redovisning enligt US-GAAP har vi kunnat föra diskussioner om vad revideringen skulle kunna innebära. Eftersom vi har så få intervjuer att bygga analysen på kan vi inte utföra en statistisk analys baserad på svaren för att komma fram till vad revideringen kommer att innebära. Detta var emellertid inte vår avsikt. Viktigare var att, med hjälp av de personer som vi intervjuade, få en bild av vad det nya synsättet kommer att innebära och utreda vilka olika åsikter som finns. Arbetssättet stödjer vårt val av en kvalitativ metod.

8.2   Varför revidering av IAS 22?

Under våra muntliga intervjuer har vi kommit fram till att det som ligger bakom revideringen främst är att få en enhetlighet mellan de olika redovisningsprinciper som finns i världen. Att redovisningsprinciperna är lika blir allt viktigare när marknaderna som företagen handlar på blir större och större. Det finns skillnader mellan US-GAAP och IAS som leder till att årsredovisningar upprättade efter dessa principer får olika utseende och resultat. Är redovisningarna upprättade efter olika principer går det inte att jämföra dem med varandra. Detta har inte bara betydelse när olika företag skall jämföras utan även i koncerner uppstår problem då företagen inom koncernen kan vara tvungna att upprätta sin redovisning enligt olika principer. När det gäller goodwill innebär det att en del företags resultat årligen belastas av goodwillavskrivningar oavsett hur resultatprognoserna ser ut, andra företags resultat belastas endast av nedskrivningar när goodwill inte längre genererar vinster. Anledningen till att principerna är så olika har troligen sin grund i att man har olika synsätt på och tolkningar av, vad goodwill är och hur man bedömer dess livslängd. Både FASB och IASB stödjer teorin om att goodwill är en tillgång som bör aktiveras. I FASB anser man att goodwill har en evig eller obestämbar livslängd medan man i IASB har ansett att goodwill har en begränsad livslängd. Men även inom Sverige finns det skillnader. Detta kan t.ex. ses då ÅRL och RR:s rekommendationer skiljer sig åt när det gäller goodwills livslängd. Enligt ÅRL är livslängden endast fem år och längre i undantagsfall, medan i RR:s rekommendationer är den 20 år och längre i undantagsfall. För att komma fram till enhetliga principer krävs det att man gör kompromisser och i detta fall är det IAS som har reviderats i enlighet med US-GAAP. Vi har även intervjuat en revisor, Kent Christensson, som anser att revideringen av IAS 22 beror på att nedskrivning av goodwill vid behov skulle ge en mer rättvisande bild än avskrivningar. Han anser att US-GAAP inte har så stor betydelse för revideringen.

8.3 Fördelar respektive nackdelar

En stor fördel är den som revideringen i stort bygger på, att uppnå en bättre jämförbarhet eftersom alla följer samma redovisningsprinciper. Eftersom vi, som vi tidigare har skrivit, lever i en värld där nationsgränserna allt mer suddas ut blir det allt viktigare att få enhetliga redovisningsprinciper.

En nackdel, som även ett av företagen har nämnt, är att man kommer att få ett ryckigare resultat eftersom flera år inte kommer att belastas av nedskrivningar medan stora nedskrivningar görs under andra år. Med årliga avskrivningar belastas däremot resultatet med en lika stor summa varje år. Redan nu finns det dock krav i RR 17 på att goodwill skall skrivas ned, då det finns indikatorer på att värdet på goodwill skulle ha sjunkit. För att bedöma återvinningsvärdet använder man sig av kassagenererande enheter. Skillnaden blir att man med den nya principen kommer att tvingas att göra nedskrivningstester årligen om det inte finns indikatorer på att värdet av goodwill inte skulle ha sjunkit. De år som resultatet före nedskrivningar är dåligt kommer att drabbas av stora nedskrivningar med kraftiga negativa resultat som effekt. Detta kommer förmodligen främst att drabba unga företag med ojämn resultatnivå. Har de i början skrivit ned sin goodwill och det sedan går bättre finns det ingen möjlighet att föra tillbaka nedskrivningen eller att göra en uppskrivning av goodwill eftersom detta är förbjudet.

Företag med en jämn vinstnivå kommer däremot troligen att gynnas av att göra nedskrivningar istället för avskrivningar. För dem innebär det att de slipper kostnaden för goodwill ända tills företaget inte längre genererar vinster tack vare goodwill. De får även glädje av sin internt upparbetade goodwill som man i dagsläget inte får lov att aktivera överhuvudtaget, eftersom man i RR:s rekommendationer anser att det inte är en identifierbar resurs som företaget har kontroll över. Företagen får nytta av internt upparbetad goodwill på så sätt att den hjälper till att behålla värdet på förvärvad goodwill, vilket kan medföra att den inte behöver skrivas ned. Vid bedömningen av om det finns ett nedskrivningsbehov är det värdet på företagets totala goodwill som är intressant och därmed är det inte intressant att skilja på förvärvad goodwill och internt upparbetad goodwill. Företagen kommer dock att bli tvungna att lämna upplysningar om hur förvärvad goodwill har beräknats. Internt upparbetad goodwill kommer inte att aktiveras nu heller, utan endast bidra till att man inte behöver skriva ned den goodwill som förvärvats.

Att göra nedskrivningstesterna kommer att ge utrymme för mer bedömningar av värdet, något som de som ställer sig kritiska till principen om nedskrivningar kritiserar. Det är trots allt svårt att bedöma värdet på goodwill eftersom det är svårt att säga exakt vad goodwill är. Därför är det mycket viktigt att det utvecklas en modell för hur diskonteringsräntan och framtida kassaflöden skall bedömas. Om en bra modell inte existerar kommer jämförbarheten mellan företag inte att öka. Framförallt kan det bli skillnader mellan unga och äldre företag, då arbetet att ta fram en kassaflödesanalys mycket liknar sättet att ta fram en budget där de äldre företagen har mer erfarenhet. Till en början kommer det att innebära en hel del extra arbete för företagen att göra nedskrivningstesterna, men vi anser att väl utformade modeller kommer att leda till att arbetsbördan blir mindre efter hand som företagen får mer rutin på hur de skall göra. En hel del av det extra arbetet i början kommer att bestå i att sätta sig in i hur det hela skall fungera, liksom vid alla förändringar. Med en väl utformad modell kommer troligtvis tillförlitligheten i beräkningarna att öka eftersom de utförs lika år från år.

En annan viktig aspekt med att utforma en bra modell är att det skulle minska möjligheterna för egna bedömningar av värdet på goodwill. IASB har redan i utkastet dragit upp riktlinjer för hur nedskrivningstesterna skall genomföras, så detta borde inte bli något större problem. Det står i riktlinjerna att det i revideringen skall finnas vägledning till hur analysen skall göras och att det måste tas hänsyn till ett par punkter: Analysen skall baseras på den senaste prognosen och budgeten som ledningen har godkänt och får endast innefatta en period på fem år, om det inte finns särskilda skäl för en längre period. Det måste tas hänsyn till de ekonomiska förhållanden som kommer att råda under CGU:ns livslängd, framförallt extern påverkan. Om det inte finns prognoser som täcker tidsramen för kassaflödesanalysen görs en extrapolering av de kassaflöden som har räknats ut med hjälp av den senaste prognosen. Det är dock svåra bedömningar som skall göras eftersom ingen vet hur framtiden kommer att se ut. Framförallt kan ingen veta vilka externa faktorer som kommer att påverka företagets vinstutsikter. Vi har under de senaste åren kunnat se stora förändringar i ekonomin som ingen har kunnat förutspå och även i framtiden kommer det att ske oförutsedda förändringar. Vi anser dock att denna osäkerhet även påverkar dagens sätt att redovisa goodwill med årliga avskrivningar då det finns flera faktorer som påverkar hur man bedömer nyttjandetiden för en tillgång. Goodwill är en sådan tillgång som väldigt snabbt kan förlora sitt värde och då är även bedömningen av livslängden på den osäker.

Det som skulle kunna bli ett problem när det gäller testerna är att avgöra när testerna inte behöver genomföras. IASB har satt upp riktlinjer för när ett företag inte behöver göra nedskrivningstester. Dessa innebär bl.a. att man inte behöver göra nedskrivningstest om man genom en analys, som baseras på omständigheter som har inträffat sedan den senaste beräkningen, kommer fram till att det är osannolikt att återvinningsvärdet skulle bli lägre än det redovisade värdet på CGU:n.

Att goodwill måste allokeras på så små CGU:s som möjligt innebär i sig fördelar. För det första innebär det att om värdet på goodwill i en CGU behöver skrivas ned drabbas det endast den CGU:n och inte hela företaget. Genom det kan företaget påvisa att det endast är en del av företaget som inte går bra. Det kommer även att underlätta för företagsanalytiker om de kan gå in och titta på mindre delar av företaget, eftersom det inte alltid är helheten som är intressant.

Med de årliga avskrivningar som genomförs idag kan en CGU drabbas av dåligt resultat p.g.a. att den belastas med höga goodwillavskrivningar. Att den belastas av för höga goodwillavskrivningar kan dels bero på att man vid förvärvet har betalt ett för högt pris och för mycket goodwill har allokerats till den CGU:n. Dels kan det bero på att man har valt en för kort avskrivningstid så att det av den anledningen blir ett högt belopp som belastar resultatet. Belastas en CGU av för höga avskrivningar kan detta leda till att den redovisar ett resultat som inte blir rättvisande då det är för lågt. Med avskrivningar finns fortfarande risken att drabbas av höga nedskrivningar men man undviker dåliga resultat p.g.a. att man inte kan bedöma goodwillens livslängd.

8.4 Allokering på kassagenererande enheter

För att kunna bedöma återvinningsvärdet av goodwill måste man allokera den på så små CGU:s som möjligt och därefter görs en kassaflödesanalys av dessa för att beräkna återvinningsvärdet på dem. Kassaflödesanalysen kommer att göras på max fem år med utgångspunkt i hur företaget ser ut idag. Kommande investeringar får alltså inte tas med i beräkningen eftersom det är värdet på goodwill idag som man vill beräkna.

En kassagenererande enhet kan vara allt ifrån en enskild maskin till ett helt bolag, beroende på hur företaget ser ut. Det vanligaste är dock att en CGU är ett bolag eller en verksamhet i bolaget. Det viktiga är att dess kassaflöde går att särskilja från kassaflödena i resten av bolaget. Detta är inte helt enkelt eftersom det är svårt att dra gränser mellan de olika enheterna och kassaflödena påverkas av förhållande mellan enheterna.

Goodwill skall allokeras på CGU:s eftersom den för sig själv inte ger upphov till framtida ekonomiska fördelar. Frågan är hur man kommer att värdera den goodwill som uppkommer p.g.a. synergieffekter vid förvärvet. Många fusioner genomförs för att de två företagen tillsammans har större förutsättningar att lyckas. Samma problem borde uppstå redan i dagsläget vid bedömandet om det finns ett nedskrivningsbehov av goodwill då tillvägagångssättet i princip är samma.

Det kommer att bli svårt att allokera ut goodwill på de kassagenererande enheterna eftersom företagen inte har någon större erfarenhet av detta. Det är viktigt att IAS kommer med riktlinjer om hur allokeringen skall utföras. Det finns redan idag förslag från IAS, i IAS 14, på hur goodwill skall allokeras ut. Enligt IAS 14 skall företagen delas upp i affärsområden och en geografisk indelning skall även göras. Därefter skall goodwill allokeras ut på de olika affärsområdena. Alltså finns tanken redan idag, genom s.k. segmentsredovisning, och om företagen följer förslaget i nuläget hinner de få erfarenhet inom området tills revideringen träder i kraft. Trots bra modeller kommer allokeringen av goodwill att innebära vissa svårigheter. Goodwill utgör det oidentifierbara och det kan därmed bli svårt att specificera till vilka CGU:s den tillhör och hur den skall delas upp. Om det visar sig att goodwill blir väldigt svår att allokera ut på CGU:s och en stor del blir oallokerad så ger inte det nya synsättet någon större skillnad från dagens värdering av goodwill. I nuläget allokeras goodwill på hela bolaget utan att man tar hänsyn till CGU:s och därmed får man inte del av de fördelar som allokeringen innebär.

Det blir även svårt att göra kassaflödesanalyserna tillförlitliga eftersom det handlar om att bedöma framtiden som ingen känner till, sådana analyser är alltid svåra att göra. Här kommer det att ha stor betydelse hur duktiga företagen är på att budgetera och som vi tidigare nämnt är det viktigt att det utvecklas en modell för hur man skall gå tillväga. För unga företag kan det komma att innebära en del problem. Arbetet med att ta fram en kassaflödesanalys påminner mycket om sättet att ta fram en budget och här har unga företag naturligt inte så stor erfarenhet och riskerna för felbedömningar ökar. De har även mindre underlag att bygga sina analyser på eftersom de inte har möjlighet att följa resultattrender etc. ett par år tillbaka.

8.5 Rättvisande bild

Vad en rättvisande bild av goodwill är, är en fråga som är väldigt svår att svara på. Efter intervjuerna med revisorer och medarbetare på företag har vi emellertid skaffat oss en uppfattning om vad en rättvisande bild av goodwill är. Vi vill dock påpeka att detta är vår tolkning av begreppet. Vi anser att om goodwill skall ge en rättvisande bild av företaget så måste den vara rätt värderad vid varje årsbokslut. Med rätt värderad menar vi att den skall ge en god avspeglning av de framtida ekonomiska fördelarna. Därmed är det viktigt att värdet på goodwill följer dess livslängd. Om man anser att goodwill har en obegränsad livslängd så bör den inte minska i värde med åren, om man å andra sidan anser att goodwill har en begränsad livslängd så skall den skrivas ned i proportion med att livslängden avtar. Det är viktigt att goodwillnedskrivningar följer vinstnivån i företaget. Om vinstnivån är lika hög varje år bör inte värdet på goodwill minskas, om däremot vinsterna sjunker så skall goodwill skrivas ned proportionellt för att avspegla de framtida ekonomiska fördelarna som den innebär. Det är viktigt att resultatet bara belastas då det är motiverat för att man skall kunna få ett rättvisande värde av företaget. För att få en rättvisande bild av goodwill är det även fördelaktigt om den så långt som möjligt kan allokeras på olika tillgångar i företaget och därmed kan analyseras på ett mer tillförlitligt sätt.

Vad som är rättvisande bild av goodwill beror på vilken uppfattning man har av vad goodwill innebär. Genom litteraturen har vi kommit fram till att det finns flera olika tolkningar av vad goodwill egentligen består av. Definitionen är att det är skillnaden mellan köpeskillingen vid ett förvärv och det förvärvade företagens egna kapital. Så långt är alla överens, men vad består denna skillnad av? En ståndpunkt är att goodwill är en tillgång som ett företag förvärvar för att kunna dra nytta av de framtida ekonomiska fördelar som den innebär. Därför skall goodwill aktiveras och skrivas av systematiskt över sin livslängd. Andra menar att man genom aktivering av goodwill skapar en tillgång som egentligen inte finns och därför bör den skrivas av direkt. Utkastet till revidering av IAS 22 stödjer fortfarande tanken att goodwill är en tillgång och skall därför aktiveras. Men tanken att den skall skrivas av systematiskt stöds ej då det anses att det inte i förväg går att bestämma goodwillens livslängd. De som kommer närmst synen på goodwill i utkastet är Schroeder och Clark, som definierar goodwill som det diskonterade värdet av framtida ekonomiska fördelar. Då goodwill bedöms genom att allokera den på CGU:s och beräkna återvinningsvärdet, det diskonterade värdet av framtida ekonomiska fördelar, följer man samma resonemang.

Vi ville utreda om den nya principen kommer att leda till en mer rättvisande bild av företagen och det är på denna punkt som de vi har intervjuat har störst spridning i sina åsikter. De som anser att det ger en mer rättvisande bild grundar åsikten på att avskrivningar inte speglar förbrukningen av goodwill. Med avskrivningar försvinner värdet på goodwill efterhand, oavsett hur det går för företaget. Gör man däremot nedskrivningar vid behov är det endast när goodwill inte längre genererar ekonomiska fördelar som den minskar. De som ställer sig positiva till nedskrivningar anser att det egentligen inte går att bestämma en ekonomisk livslängd på goodwill eftersom den är en del av det som gör att ett företag genererar vinst. Ett företag nämnde också att det kan leda till att allt för stora värden på tillgången redovisas om endast avskrivningar används. Detta ifrågasätter vi dock eftersom man i dagsläget kombinerar avskrivningar med att kontrollera nedskrivningsbehov om det finns indikatorer på att återvinningsvärdet skulle vara lägre än det redovisade värdet. Vad goodwill är värt är emellertid en bedömning, så det kan vara det som kritiseras.

I dagsläget görs en uppskattning om företaget är välmående och genererar vinster, är så fallet behöver inte goodwill skrivas ned. Hur avgör man emellertid om ett företag är välmående? Det är också så att goodwill är en tillgång som väldigt snabbt kan förlora sitt värde, på grund av t.ex. en skandal.

De som anser att det nya synsättet inte ger en mer rättvisande bild menar att det ger för stort utrymme för värderingar. De menar att i nedskrivningstestet finns väldigt många parametrar som är otydliga och kan manipuleras. Det blir åtskilliga kassaflödesanalyser om ett företag kan delas upp på många CGU:s. Till varje CGU skall en diskonteringsränta uppskattas samt framtida kassaflöden, desto fler uppskattningar desto mer ökar osäkerheten. Osäkerheten kan emellertid undvikas genom att IASB är tydliga i sin framställning av modeller. Motståndarna anser även att goodwill inte har en evig livslängd. De anser att efter ett visst antal år så kommer goodwill att vara förbrukad. Detta oberoende av om man använder nedskrivningar eller avskrivningar och de anser därför att avskrivningar är lämpligare. En del anser att rättvisande bild inte är det mest intressanta, intressantare är att företagen gör likadant så att resultaten blir jämförbara.

I våra företagsintervjuer har vi fått helt olika åsikter från de båda företagen. Det ena företaget har tagit klart avstånd ifrån principen i utkastet medan det andra har varit väldigt positivt. Astra Zeneca anser att det är mer rättvisande med nedskrivningar eftersom värdet på alla tillgångar bör testas och ser detta som den största fördelen. Gambro däremot anser att det enda som skulle leda till mer rättvisande bild är att företagens resultat går att jämföra med amerikanska konkurrenters, å andra sidan blir resultaten ryckigare och det finns för stort utrymme till bedömningar i nedskrivningstesterna.

Efterhand som företagen arbetar med den nya principen kommer de att bli bättre på att värdera goodwill eftersom de varje år tvingas att göra en bedömning av vad deras goodwill verkligen är värd. I och med att de blir bättre på att bedöma uppnås även en mer rättvisande bild. Med dessa erfarenheter kommer de även att bli bättre på att bedöma värdet på företag som de är intresserade av att köpa och priserna på företag kommer att påverkas. Detta skulle kunna leda till att man kan undvika uppblåsta priser, utan något egentligt innehåll, vid företagsfusioner. Det är dock ingen garanti för att man inte missbedömer ett företags framtidsutsikter.

Efter att ha gjort intervjuer och läst litteratur om goodwill, har vi skapat oss uppfattningen att redovisning enligt utkastet till revidering av IAS 22 kommer att ge en mer rättvisande bild av goodwill. Detta baserar vi på att det är svårt att på förhand bestämma goodwills livslängd, p.g.a. dess natur. I och med detta borde det bli mer rättvisande att varje år bedöma värdet på goodwill. Resultatet kommer enbart att belastas då en nedskrivning av goodwill är motiverad, p.g.a. att goodwill är förbrukad. Företagen tillåts dessutom att redovisa den goodwill de verkligen har om de behåller värdet på den genom en jämn vinstnivå. Då internt upparbetad goodwill kan bidra till att bibehålla värdet på goodwill, ger det en bättre bild av vad företaget verkligen är värt.

8.6 När kommer revideringen av IAS 22 bli aktuell för redovisning i Sverige?

Eftersom svenska företag kommer att bli tvungna att följa IASB:s rekommendationer från och med 2005, är det inte särskilt troligt att RR kommer att utarbeta någon rekommendation om det nya synsättet innan dess. RR kommer att under åren fram till 2005 få mindre och mindre betydelse. Revideringen är fortfarande under bearbetning och att utarbeta nya rekommendationer tar lång tid, därmed är det inte heller säkert att rekommendationen är färdigbearbetad tills 2005.

9 Slutsats

Det nya synsättet på goodwillredovisning kommer framförallt att vara till fördel för stabila företag med en jämn resultatutveckling som inte kommer att behöva göra så stora nedskrivningar av goodwill. Även företag som är duktiga på att generera internt upparbetad goodwill, kommer att gynnas av det nya synsättet. De får nu möjligheten att dra nytta av internt upparbetad goodwill för att undvika nedskrivningar av hela företagets goodwill. Det nya synsättet är dock till nackdel för unga företag med svängiga resultat då de kan komma att tvingas att göra stora nedskrivningar av goodwill som de senare inte kan föra tillbaka. Men eftersom man idag kombinerar avskrivningar och nedskrivningar borde skillnaden inte bli så stor för dem, förutom att nedskrivningsbehovet kommer att bli annorlunda kontrollerat. De kommer inte längre att kunna utgå ifrån om företaget är välmående eller ej utan mer systematiska kontroller kommer att behöva göras. Revideringen av IAS 22 kommer med största sannolikhet inte att bli aktuell i Sverige förrän 2005 i samband med övergången till IASB:s rekommendationer.

För att jämförbarheten mellan företagen skall kunna öka är det viktigt att klara och precisa modeller utarbetas för hur kassaflödesanalyserna som ligger till grund för nedskrivningsbedömningen skall utföras. Initialt kommer nedskrivningstesterna att innebära mer arbete för företagen och revisorerna, men med erfarenhet och med goda modeller som kan uppdateras årligen så bör arbetsbelastningen minska med tiden. En stor fördel uppnås när goodwillredovisningen i amerikanska företag kan jämföras med europeiska.

Såvida IAS lyckas i sitt arbete med att utarbeta bra modeller bör det nya synsättet ge en mer rättvisande bild av goodwill, än i nuläget, eftersom en belastning av resultatet bara blir aktuell då värdet på goodwill verkligen har förbrukats. Med rättvisande bild av goodwill menar vi att goodwill skrivs ned i den takt som de framtida ekonomiska fördelarna avtar. Eftersom goodwill utgörs av oidentifierbara tillgångar i företaget är det svårt att i förväg bestämma dess livslängd och därmed speglar nedskrivningar bättre förbrukningen av goodwill.

Källförteckning

Publicerade källor

FAR:s samlingsvolym 2001
FAR förlag

Utkast från IASB
Project summary – Business Combinations Phase 1
Last updated 19 July 2002

Carlsson Jörgen, Jonnergård Karin, Nilsson Sven-Arne
(1998)
Koncernredovisning
Tillämpningar med arbetsblad, kommentarer och lösningar
Liber AB

Eriksson Agneta, Lindén Kristoffer, Nordén Maria
Goodwillredovisning i IT-företag
Magisteruppsats
HT 2000

Holme Idar Magne, Solvang Bernt Krohn
Översättning: Nilsson Björn
(1991, 1997 för den svenska upplagan)
Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder
Studentlitteratur
Andra upplagan

Rundfelt Rolf
(1999)
Tendenser i börsbolagens årsredovisningar 1999
Ljunglöf AB

Schroeder Richard G., Clark Myrtle W., Cathey Jack M.
(2001)
Financial Accounting theory and analysis text readings and cases
John Wiley & Sons, Inc
Seventh edition

Thomasson Jan
(2000)
Extern redovisning och finansiell analys
Liber AB 2000
Upplaga 10

Walton Peter, Haller Alex, Raffournier Bernard
(1998)
International Accounting
International Thomsson Business Press

Elektroniska källor

E-mail från Johansson Leif A på Astra-Zeneca, 021210, kl 12.38
LeifAJohansson@astrazeneca.com

E-mail från Larsson Fredrik på Gambro, 021209, kl 19.23
Fredrik.Larsson@gambro.com

E-mail från Nilsson Sven-Arne på Deloitte & Touche,
021124, kl 17.02
021219, kl 13.14
Sven-Arne.Nilsson@deloitte.se

E-mail från Unger Carl-Michael, 021127, kl 17.12
Carl-Michael.Unger@fek.lu.se

Redovisningsrådets hemsida
www.redovisningsradet.se, 021126, kl 11.25

Muntliga källor

Christensson Kent, auktoriserad revisor på Deloitte & Touche, 021212

Mouchard Kerstin, auktoriserad revisor på Ernst & Young, 021210

Pernvi Ulf, auktoriserad revisor på ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers, 021216

Wictorsson Ann-Margareth, redovisningsspecialist på KPMG, 021209

Bilagor

Bilaga I

I Muntliga intervjuer

I.I Intervju med Ann-Margareth Wictorsson på KPMG

Ann-Margareth arbetar som konsult i Malmö på KPMG och är redovisningsspecialist inom koncernredovisning. Hon arbetar med kvalificerade redovisningsfrågor samt håller i internutbildningar. Tidigare har hon arbetat som koncernredovisningschef på bl.a. ett tyskägt företag och har erfarenhet av redovisning med US-GAAP, IAS, tyska och svenska normer.

1. Hur skulle du definiera goodwill? Vad består goodwill av? Hur räknar man ut värdet på ett företag?

A-M W: Goodwill är skillnaden mellan det verkliga värdet på de förvärvade nettotillgångarna och försäljningspriset. Priset på företaget är det som någon är beredd att betala, d.v.s. marknadsvärdet. Finns det ingen köpare så får man göra en värdering av företaget och goodwill består av de tillgångar som man inte kan identifiera. Goodwill är en oidentifierbar tillgång och kan t.ex. bestå av marknadsandelar, en väl fungerande produktion, synergieffekter vid förvärv av företag m.m., beroende på vad det är för ett företag.

2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill, vid beräkningen av nedskrivningsbehov?

A-M W: Man kan aldrig skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill mer än i teorin. Skillnaden blir emellertid, med nedskrivningssynsättet, att om man upprätthåller en jämn nivå på goodwill, genom att upparbeta goodwill internt, så behöver man inte göra någon nedskrivning. I nuläget då man använder sig av årliga avskrivningar så försvinner goodwill successivt, trots att man upprätthåller den genom att upparbeta goodwill internt.

3. Kan man förnya goodwill om man inte gör nya företagsförvärv?

A-M W: Goodwill går inte att förnya på annat sätt än vid förvärv av företag och då får man en ny goodwill som är skild från gammal goodwill. Det behöver emellertid inte bara röra sig om förvärv av aktier utan kan även vara mindre förvärv som t.ex. förvärv av verksamhet.

4. Hur tillförlitlig tror du att goodwilluppskattningen är hos företag idag?

A-M W: Det är svårt att säga generellt men normalt sett är den tillförlitlig. Man kan ifrågasätta värderingen när goodwill är allokerad till enheter som går med förlust år efter år. Detta är nu vanligt bland IT-bolagen. Ibland är det så att den goodwill man redovisar i ett företag som går med vinst som helhet är allokerad till enheter som går med förlust.

5. Hur vanligt är det redan nu att företag måste skriva ned sin goodwill?

A-M W: Det händer att de måste göra det, som vid alla tillgångar kan omständigheter uppstå som gör att den valda avskrivningstiden inte stämmer. Nu är det speciellt vanligt bland IT-företagen att de måste skriva ned sin goodwill.

6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det något mer än att bara harmonisera redovisningsstandarderna i världen?

A-M W: Att IAS försöker närma sig US-GAAP som redan har antagit den nya principen med nedskrivningar. Europeiska företag som även är noterade på de amerikanska börserna måste lämna extra årsredovisningar i USA som är upprättade i enlighet med US-GAAP, det blir skillnader i dem mot de som är upprättade enligt IAS eftersom det idag finns stora skillnader mellan US-GAAP och IAS. Motsvarigheten till IAS är i USA FAS. US-GAAP är så pass mäktiga och inflytelserika att det finns ett intresse att rätta sig efter dem. Det finns ett tryck från Europa på Security Exchange Commission (SEC) att IAS skall bli accepterat vid redovisning även i USA. En förutsättning för att detta skall kunna fungera är att principerna är lika varandra. SEC är det organ i USA som ser till att det amerikanska regelverket följs.

7. Hur kommer nedskrivningstesterna att genomföras?

- 7a. Vad är egentligen en kassagenererande enhet (CGU) och hur skall man kunna identifiera dem?

A-M W: En kassagenererande enhet kan vara en enskild tillgång eller en grupp av tillgångar som genererar kassaflöde separat från andra tillgångar i företaget. En CGU kan t.o.m. vara så stor som ett helt bolag. Om kassaflödet uppstår till följd av försäljning mellan enheter i företaget måste man justera det till marknadsvärde.

- 7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s , vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera?

A-M W: Det är oftast svårt att allokera goodwill. Man börjar med att allokera all goodwill man kan till CGU:s och räknar ut om det finns ett nedskrivningsbehov på dessa. Därefter går man vidare till den goodwill som inte går att allokera och räknar ut om det finns ett nedskrivningsbehov på denna som klumpsumma. Det varierar väldigt mycket från företag till företag hur mycket goodwill som inte går att allokera.

- 7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras på ett tillförlitligt sätt, både när det gäller framtida kassaflöden och uppskattning av diskonteringsränta för varje enskild CGU? Hur pass svårt är det att göra sådana uppskattningar så att de blir verklighetsnära?

A-M W: Det är alltid svårt att göra beräkningar eftersom man inte vet hur framtiden ser ut. Man gör en prognos på kassaflöden som sträcker sig över max fem år, där man utgår ifrån hur det ser ut idag. Det innebär att man inte får lov att ta med t.ex. investeringar som kommer att göras under de närmaste fem åren eftersom de påverkar kassaflödet positivt. Om man tagit med sådana förändringar hade man inte fått en uppfattning av vilka kassaflöden den nuvarande kassagenererande enheten kommer att generera i framtiden.

8. Hur mycket extra arbete kommer förändringen att innebära för företagen/revisorerna?

A-M W: Det kommer att bli mer jobb om man jämför med de årliga avskrivningarna, framförallt om man jämför med den goodwill som inte innebar några större värderingsproblem. Detta kommer emellertid endast att påverka publika (d.v.s. noterade) koncerner och företag som tillhör bolag i EU.

9. Anser du att detta kommer ge en mer rättvisande bild av företagens värde? Hur/varför?

A-M W: Vet inte

10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på revideringen av IAS 22?

A-M W: Det kommer att bli mycket gnäll från bolagen. Det är de själva som kommer att bli tvungna att genomföra alla beräkningar som kommer att behöva göras på samma sätt som när man tar fram en budget. Det finns färdiga modeller för hur beräkningen skall gå till. Revisorns uppgift är att kontrollera att allt hänger ihop och ser rimligt ut och att det inte finns några luckor. Men jämfört med införandet av IAS 39 blir det mycket mindre problem.

De flesta revisorer känner till utkastet till revidering av IAS 22, men Ann-Margareth vet ej hur de ställer sig till den.

11. Skulle den kunna innebära några nackdelar för dem? I såfall vilka?

A-M W: Se svar 10 och 12.

12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?

A-M W: Spontan reaktion: Vad skulle det vara?

Det beror på hur företagen ser ut. Det skulle kanske kunna vara bra för de företag som går bra och därmed slipper kostnaden för nedskrivningar. Men samtidigt har de en tillgång som måste ge avkastning.

Det blir sämre för de företag som går dåligt och nu tvingas att skriva ned sin goodwill. Eftersom man inte får lov att skriva upp goodwill eller föra tillbaka en nedskrivning av goodwill mer än i ytterst sällsynta fall är möjligheten att åter öka värdet på goodwill borta.

13. Hur lång tid kommer det att ta innan den införs i Sverige? Eller kommer man att vänta till 2005?

A-M W: Det kommer förmodligen inte att ske fler förändringar i RR:s rekommendationer före 2005. Det enda som finns är ett utkast till rekommendation om ersättning till anställda.

IAS kommer att gälla lika i alla EU-länder från och med 2005. Detta innebär att man kommer att tvingas att göra parallell redovisning under 2004 för att få samma redovisning i jämförelseårets resultat och balansräkningar. Reglerna är olika i IAS och i de svenska normerna framförallt när det gäller IAS 39.

Man arbetar redan nu med att försöka få företagen att så snabbt som möjligt komma igång med redovisning enligt IAS så att de är förberedda inför år 2005.

I.II Intervju med Kerstin Mouchard på Ernst & Young

Kerstin Mouchard arbetar som auktoriserad revisor på Ernst & Young i Malmö.

1. Hur skulle du definiera goodwill? Vad består goodwill av? Hur räknar man ut värdet på ett företag?

K M: Goodwill är den restpost som uppstår vid ett förvärv av företag, d.v.s. skillnaden mellan marknadspriset och det verkliga värdet på nettotillgångarna. Man skiljer mellan koncernmässig goodwill och inkråmsgoodwill. Inkråmsgoodwill uppstår då man förvärvar en del av verksamheten i ett företag. Goodwill kan då bestå i strukturkapital, kundkontakter etc. som redan finns i företaget och som köparen tar över och drar nytta av. Det som regleras i IAS 22 är emellertid inte inkråmsgoodwill utan koncernmässig goodwill. Koncernmässig goodwill är den restpost som uppstår mellan de förvärvade aktiernas marknadsvärde och nettotillgångarnas verkliga värde.

2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill, vid beräkningen av nedskrivningsbehov?

K M: I princip så kan man inte skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill då man skall göra nedskrivningstestet, detta är inte heller något man tar hänsyn till vid beräkningen. Det är inte intressant att skilja på dessa två, huvudsaken är att den totala goodwill som företaget innehar inte är lägre än den redovisade. Det blir en viss skillnad från idag, på så sätt att man kan utnyttja internt upparbetad goodwill för att upprätthålla nivån på den goodwill man förvärvade från början.

3. Kan man förnya goodwill om man inte gör nya företagsförvärv?

K M: Man kan inte förnya goodwill på något annat sätt än att göra nya förvärv. Det innebär att den goodwill man en gång förvärvat försvinner med tiden genom avskrivningar och kan inte hållas uppe på samma nivå med hjälp av internt upparbetad goodwill, eftersom internt upparbetad goodwill inte får aktiveras då den är oidentifierbar. De enda internt upparbetade tillgångar som får lov att aktiveras är de fall då det i RR 15 ställs krav på att utvecklingskostnader skall aktiveras.

4. Hur tillförlitlig tror du att goodwilluppskattningen är hos företag idag?

K M: Svårt att säga, det är väldigt konjunkturberoende. Under de senaste åren har det visat sig att många IT-bolag varit övervärderade och tvingats göra nedskrivningar, så var fallet för t.ex. Framfab. Från detta kan man dra paralleller till fastighetsboomen i början av 90-talet, då folk inte längre hade råd att betala de övervärderade fastigheterna som till slut blev värdelösa. Olika branscher är vid olika tidpunkter övervärderade och tvingas göra nedskrivningar av sin goodwill och det kommer säkert att hända i en ny bransch i framtiden.

5. Hur vanligt är det redan nu att företag måste skriva ned sin goodwill?

K M: Se fråga 4.

6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det något mer än att bara harmonisera redovisningsstandarderna i världen?

K M: Helt klart är anledningen att följa US –GAAP:s rekommendationer. Frågan om goodwill skall skrivas av eller inte har varit föremål för diskussion i alla tider. Först eliminerade man i Sverige hela goodwillposten mot det egna kapitalet. Sedan skrev man av på 5 år, som blev till 10 och slutligen 20 år. I dag kan vissa svenska företag skriva av på 40 år. Numera närmar man sig, via IAS, USA:s regler som säger att goodwill inte skall skrivas av alls eftersom man anser att den har ett evigt värde. Istället skall goodwill genomgå årliga nedskrivningstester. Vid revideringarna av RR 1 som är gjorda 1990, 1996 och 2000 har den största förändringen varit hur man skall redovisa och skriva av goodwill.

7. Hur kommer nedskrivningstesterna att genomföras?

- 7a. Vad är egentligen en kassagenererande enhet (CGU) och hur skall man kunna identifiera dem?

K M: Det är oftast svårt att identifiera CGU:s. En CGU kan vara så liten som en maskin, men detta är ovanligt. Oftast består en CGU av en verksamhet och det är även vanligt att det finns beroendeförhållande sinsemellan verksamheterna som påverkar kassaflödena. En CGU identifieras genom att man kan särskilja dess kassaflöden från andra kassaflöden.

- 7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s , vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera?

K M: Ja, det är svårt att allokera ut goodwill, idag är man rätt dålig på att göra detta. Goodwill bör allokeras ut direkt vid förvärvet. Det finns redan idag en påtryckning på företagen från IAS, i IAS 14, att allokera ut goodwill. Företagen skall enligt IAS 14 delas in i primära och sekundära segment. Det primära segmentet består av de olika affärsområdena och det sekundära har en geografisk indelning och blir bara aktuell om koncernen är internationell. Enligt IAS 14 skall goodwill allokeras ut på de olika affärsområdena och segmenten. Anledningen till detta är att det skall bli lättare för analytiker att analysera företaget om goodwill är uppdelad i mindre delar. Framförallt gäller detta stora koncerner, där det är intressantare för analytiker att se hur mindre enskilda enheter går än det stora företaget. Vad som händer med oallokerad goodwill får man avgöra från fall till fall, det kan hända att den får förbli oallokerad.

- 7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras på ett tillförlitligt sätt, både när det gäller framtida kassaflöden och uppskattning av diskonteringsränta för varje enskild CGU? Hur pass svårt är det att göra sådana uppskattningar så att de blir verklighetsnära?

K M: Det är svårt att göra en kassaflödesanalys, alla uppskattningar innebär en viss osäkerhet. Huruvida de blir tillförlitliga eller inte är väldigt olika och beror på hur duktiga medarbetarna på företagen är på att budgetera. För de unga IT-bolagen är det oftast svårare att göra tillförlitliga uppskattningar eftersom de inte har så mycket erfarenhet av budgetering, bolagen är unga och på tillväxt, de förändras mycket under enbart ett par år. Det är ofta lättare för de stora bolagen som har mer erfarenhet och har en mer stabil och jämn tillväxt.

8. Hur mycket extra arbete kommer förändringen att innebära för företagen/revisorerna?

K M: Som det är idag så måste man kontrollera om ett nedskrivningsbehov föreligger av goodwill, men det är oftast enkla och okomplicerade kontroller. Att enligt revideringen av IAS 22 bli tvungen att göra regelbundna kassaflödesanalyser kommer självklart innebära mer arbete både för företagen och för revisorerna som skall kontrollera beräkningarna.

9. Anser du att detta kommer ge en mer rättvisande bild av företagets värde? Hur/varför?

K M: Nej, det tror jag inte. Goodwill är svårt att mäta, så det viktigaste är egentligen att alla gör på samma sätt, inte hur man gör. Jag tror att det nya synsättet ger mer utrymme för värderingar och subjektiva bedömningar.

10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på revideringen av IAS 22?

K M: Svårt att säga, men överlag är inte svenska företag så imponerade av amerikanska företags redovisning, efter skandaler som t.ex. Enron.

11. Skulle den kunna innebära några nackdelar för dem? I såfall vilka?

K M: Nackdelarna är att det blir mer arbete att utföra testerna.

12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?

K M: Fördelarna kan vara att det går att upprätthålla en jämn nivå på goodwill genom att kunna dra nytta av internt upparbetad goodwill. Synsättet ger som sagt mer utrymme för subjektiva bedömningar på hur hög goodwill egentligen är, men det är ändå oftast bara "Kalle Anka-pengar".

13. Hur lång tid kommer det att ta innan den införs i Sverige? Eller kommer man att vänta till 2005?

K M: Jag vet inte hur långt IASB har kommit i sitt arbete med utkastet. Det är inte säkert att revideringen blir klar till 2005. RR kommer förmodligen inte att göra några förändringar innan 2005, de kommer mer eller mindre spela ut sin roll under åren fram till 2005 och få helt andra arbetsuppgifter.

I.III Intervju med Kent Christensson på Deloitte & Touche

Kent Christensson är auktoriserad revisor och intervjuades på Deloitte & Touche i Malmö.

1. Hur skulle du definiera goodwill? Vad består goodwill av? Hur räknar man ut värdet på ett företag?

K C: Goodwill kan uppkomma på två olika sätt vid förvärv. Den ena möjligheten är då ett företag indirekt förvärvar ett dotterföretags tillgångar och skulder genom att köpa dess aktier. Den andra möjligheten uppstår då ett företag gör ett s.k. inkråmsförvärv, d.v.s. förvärvar en verksamhet inom ett företag och på så sätt direkt förvärvar de tillgångar och skulder som är hänförliga till verksamheten.

Goodwill utgörs av skillnaden mellan priset på företaget/verksamheten och det verkliga värdet på nettotillgångarna. Priset på ett företag eller verksamhet utgörs av marknadspriset och är oftast ett resultat av intensiva förhandlingar mellan köpare och säljare. För att komma fram till ett marknadspris går köparen först igenom balansräkningen och kontrollerar att tillgångar och skulder är rätt värderade. Efter denna kontroll får köparen ta ställning till hur mycket han är beredd att betala i övrigt för företaget/verksamheten. Han får då bedöma hur mycket framtida vinster är värda och vilken vinstmultiplikator som finns i bolaget. Goodwill kan utgöras av hyresrätter, varumärken, bra personal, bolagets namn, produktionseffektivitet, kunder, marknadsandelar, framtida möjligheter etc. – allt som gör ett bolag lönsamt och välmående.

2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill, vid beräkningen av nedskrivningsbehov?

K C: Man skiljer inte direkt på internt upparbetad goodwill och förvärvad goodwill vid nedskrivningstesterna. Det som är intressant är att se huruvida den goodwill företaget har idag ligger på samma nivå som den goodwill man en gång förvärvat och att en nedskrivning på så sätt kan undvikas.

3. Kan man förnya goodwill om man inte gör nya företagsförvärv?

K C: Nej, goodwillposter uppkommer bara via förvärv. Vid inkråmsförvärv uppkommer goodwill direkt i bolagets balansräkning medan den enbart uppkommer i koncernredovisningen vid förvärv av dotterbolag.

4. Hur tillförlitlig tror du att goodwilluppskattningen är hos företag idag?

K C: Om man utgår ifrån att köpare och säljare kommer fram till ett marknadspris så blir den goodwill man får vid förvärvsanalysen tillförlitlig. Fast å andra sidan kan det vara så att köparen ej varit så noga i undersökningsprocessen av företagets tillgångar och skulder, det kan i ett senare skede komma fram skulder som ej identifierats vid köpet. Ett rättvisande värde på tillgångar och skulder leder till ett rättvisande värde på goodwill. Det är lätt att kontrollera tillgångar och skulder i balansräkningen men externa faktorer som kan påverka företaget i framtiden är svårare att kontrollera.

5. Hur vanligt är det redan nu att företag måste skriva ned sin goodwill?

K C: Svårt att säga hur vanligt det är, men på senare tid har det varit mycket nedskrivningar inom IT-branschen. Det är mycket svårare att bedöma värdet på goodwill i ett nytt bolag där man inte har tidigare resultat att utgå ifrån vid bedömningen av de framtida fördelarna, detta kan leda till att goodwill blir felbedömd. Ibland kan det vara så att man tvingas lägga ner en viss verksamhet inom ett bolag och därmed tvingas skriva ned den goodwill som var kopplad till verksamheten.

6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det något mer än att bara harmonisera redovisningsstandarderna i världen?

K C: Jag tror att en anledning är att det skall bli bättre jämförbarhet mellan länderna. Om vissa länder använder sig av årliga avskrivningar och andra av enbart nedskrivningar vid behov så försvårar det jämförbarheten av redovisningar eftersom resultat och balansräkningarna belastas olika. Landsgränserna är inte så tydliga längre och ett enhetligt synsätt gör att företag kan jämföras på ett mer rättvisande sätt över gränserna. En annan anledning kan vara att det ger en mer rättvisande bild att enbart skriva av goodwill då företaget ser att vinsterna minskar. Det är inte självklart att goodwill skall skrivas av eftersom den kan generera vinster även efter den beräknade livslängden. Jag tror inte att US-GAAP har så stor påverkan på IASB:s beslut att göra en revidering av IAS 22.

7. Hur kommer nedskrivningstesterna att genomföras?

- 7a. Vad är egentligen en kassagenererande enhet (CGU) och hur skall man kunna identifiera dem?

K C: Ofta är en CGU ett helt bolag eller en verksamhet inom bolaget. Om man har mer än en verksamhet inom ett bolag så får man dela in bolaget i flera CGU:s. Det kan också vara så att en verksamhet finns i flera länder, då får denna delas upp i olika enheter inom de olika länderna.

- 7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s , vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera?

K C: För att det skall fungera måste det utvecklas en bra modell för hur detta skall gå till. I ett första skede vid förvärvsanalysen är det inga problem att allokera ut goodwill.

Vad vi förstod så var Kent inte helt klar över hur små CGU:s som man skulle behöva bryta ner goodwill på, men han poängterar vikten av att en bra modell utvecklas.

- 7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras på ett tillförlitligt sätt, både när det gäller framtida kassaflöden och uppskattning av diskonteringsränta för varje enskild CGU? Hur pass svårt är det att göra sådana uppskattningar så att de blir verklighetsnära?

K C: Det är viktigt att modeller utarbetas för hur kassaflödesanalysen skall gå till så att alla företag arbetar enhetligt. Dessa modeller skall klargöra hur kassaflöden skall definieras, vilket antal år som skall användas i uppskattningen samt hur diskonteringsräntan skall beräknas.

8. Hur mycket extra arbete kommer förändringen att innebära för företagen/revisorerna?

K C: Visst kommer det att innebära mer arbete, det blir en tankemässig omställningsprocess för företagen. Initialt blir det mycket för företagen att sätta sig in i, man måste även bli duktigare på att göra prognoser. Testerna innebär mer arbete eftersom goodwill skall allokeras ut på de minsta möjliga enheterna, idag allokerar man enbart goodwill till bolagsnivå. För revisorerna innebär det också mer arbete eftersom de skall granska företagets underlag till beräkningar, det är då viktigt att arbetet är väldokumenterat så att revisorerna kan följa arbetsgången. För att få en bild av huruvida beräkningarna är tillförlitliga så kan revisorerna kontrollera om företagen tidigare varit duktiga på att budgetera.

9. Anser du att detta kommer ge en mer rättvisande bild av företagets värde? Hur/varför?

K C: Ja, jag tror att det kommer att ge en mer rättvisande bild. Som det är nu så skriver man av goodwill varje år enligt en förutbestämd årsplan. Det är inte säkert att denna är motiverad, det kan vara så att företaget har en jämn vinstnivå och då ger det egentligen fel signaler att skriva av goodwill. Med det nya synsättet så skriver man enbart ned då det är motiverat och man har identifierat en lägre vinstnivå. Därmed undviker man även en omotiverad belastning av resultatet. Genom att goodwill är allokerad på så små CGU:s som möjligt så får man en möjlighet att påvisa att det endast är den goodwill som är allokerad till CGU:n med nedskrivningsbehov som behövs skrivas ned och därmed inte hela företagets goodwill. Idag finns det inte någon gemensam värderingsmodell för goodwill, man utgår ifrån en uppfattning om företaget är välmående eller inte. Visar det sig att företaget är lönsamt och håller samma nivå eller bättre än tidigare år så gör man ingen nedskrivning. Med det nya synsättet får företagen en gemensam modell för värdering, det kommer förmodligen att sätta press på företagen att noggrannare undersöka nedskrivningsbehov av goodwill.

10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på revideringen av IAS 22?

K C: Det kommer nog att vara blandat. När företagen väl sätter sig in i det nya synsättet så kommer de säkert att hålla med om att det ger en mer rättvisande bild. Å andra sidan är de tidspressade och kanske inte kommer att ha tid att sätta sig in i det ordentligt.

11. Skulle den kunna innebära några nackdelar för dem? I så fall vilka?

K C: Mer arbete

12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?

K C: En fördel kan vara att resultatet inte belastas av goodwillavskrivningar förutom då det verkligen är motiverat. Resultatet kommer på så sätt bli mer rättvisande.

13. Hur lång tid kommer det att ta innan den införs i Sverige? Eller kommer man att vänta till 2005?

K C: Revideringen av IAS 22 är en lång process och det brukar ta ett par år innan en rekommendation blir färdig. Troligtvis kommer den inte att bli aktuell i Sverige innan 2005. Det är emellertid bättre ju snabbare bolagen tar det nya synsättet till sig och börjar redovisa i enlighet med det.

I.IV Intervju med Ulf Pernvi på ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers

Ulf Pernvi arbetar som auktoriserad revisor på ÖhrlingsPriceWaterhouseCoopers i Malmö, intervjun är gjord via telefon.

1. Hur skulle du definiera goodwill? Vad består goodwill av? Hur räknar man ut värdet på ett företag?

U P: Koncernmässig goodwill är en restpost, skillnaden mellan vad man kan identifiera i företaget och det pris man betalar. Goodwill är ett belopp på den framtida lönsamheten, d.v.s. överskottet på de avkastningskrav som ställs på tillgångarna var och en för sig. Priset för ett företag förhandlas fram mellan köpare och säljare.

2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill, vid beräkningen av nedskrivningsbehov?

U P: Man kan inte skilja på internt upparbetad goodwill och förvärvad goodwill vid nedskrivningstesterna. En indirekt effekt av detta blir att man kan dra nytta av internt upparbetad goodwill för att slippa skriva ned den man en gång förvärvat.

3. Kan man förnya goodwill om man inte gör nya företagsförvärv?

U P: Nej, koncernmässig goodwill uppstår bara vid företagsförvärv.

4. Hur tillförlitlig tror du att goodwilluppskattningen är hos företag idag?

U P: Vid den tidpunkten som affären görs får man utgå ifrån att goodwillbeloppet är tillförlitligt. Vid försäljning av ett företag finns det emellertid mer än en potentiell köpare som lägger bud. Köparens slutliga betalning är bara en av många värderingar, andra är kanske inte beredda att betala så mycket för företaget. Huruvida köparens betalningssumma är den som bäst värderar företagets framtida möjligheter kan bara framtiden utvisa, "ingen har en kristallkula".

5. Hur vanligt är det redan nu att företag måste skriva ned sin goodwill?

U P: Det är rätt vanligt, i nuläget speciellt i vissa branscher som IT och Telekom. I dag finns det inte samma förväntningar på dessa branscher som det fanns för ett par år sedan, därför har nedskrivningar behövts göras.

6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det något mer än att bara harmonisera redovisningsstandarderna i världen?

U P: Syftet är just att harmonisera redovisningsstandarderna i världen och i detta fall har man valt att följa US-GAAP:s linje. Tidigare har IASB fört diskussion kring goodwillredovisning, men kommit fram till att US-GAAP:s regler inte varit det bästa alternativet. Idag har man tagit ny ställning och för att kunna harmonisera standarderna måste vissa kompromisser göras. I detta fallet rättar sig IAS efter US-GAAP och i andra fall får US-GAAP rätta sig efter IAS.

7. Hur kommer nedskrivningstesterna att genomföras?

7a. Vad är egentligen en kassagenererande enhet (CGU) och hur skall man kunna identifiera dem?

U P: Definitionen på en CGU är att den skall vara oberoende av alla andra verksamheter inom företaget. Det är inte helt enkelt att identifiera kassagenererande enheter eftersom "ingenting är svart eller vitt", gränserna är inte självklara.

7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s, vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera?

U P: Goodwill är inte heller enkelt att allokera. Priset på ett företag hänförs till helheten och därför kan det vara svårt att dela upp goodwill i mindre delar. Den goodwill som ej går att allokera hamnar högst upp och dess CGU blir hela bolaget. I vissa bolag kan det vara så att verksamheterna inte går att separera, då finns det bara en kassagenererande enhet som utgörs av hela bolaget.

7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras på ett tillförlitligt sätt, både när det gäller framtida kassaflöden och uppskattning av diskonteringsränta för varje enskild CGU? Hur pass svårt är det att göra sådana uppskattningar så att de blir verklighetsnära?

U P: Kassaflödesanalysen kan inte göras tillförlitligt eftersom det enbart är uppskattningar om framtiden. Det är emellertid just detta goodwill står för, framtida förväntningar.

8. Hur mycket extra arbete kommer förändringen att innebära för företagen/revisorerna?

U P: Det kommer att innebära mer arbete än idag eftersom historiskt har det varit ovanligt att man varit tvungen att utföra sådana test. Om man nu kommer att bli tvungen att utföra nedskrivningstest årligen så kommer det att innebära mer arbete. Man får hitta en modell som man kan uppdatera årligen så att man inte behöver utföra testen från grunden varje år.

9. Anser du att detta kommer ge en mer rättvisande bild av företagens värde? Hur/varför?

U P: Det beror på vad man menar med rättvisande bild, rättvisande bild baseras på att man använder vissa principer. Det finns ingen verklig sanning.

10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på revideringen av IAS 22?

U P: Det är inte säkert att de kommer att reagera negativt. Det kan vara bekvämt att slippa göra avskrivningar årligen på goodwill.

11. Skulle den kunna innebära några nackdelar för dem? I så fall vilka?

U P: En nackdel är att det blir mer arbete. Resultatet kommer förmodligen även att svänga mer, på så sätt att under ett flertal år blir det ingen belastning alls medan det blir större nedskrivningar vid ett fåtal tillfälle.

12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?

U P: Se fråga 10.

13. Hur lång tid kommer det att ta innan den införs i Sverige? Eller kommer man att vänta till 2005?

U P: Eftersom IASB ej är klar med förhandlingarna med USA än så låter 2005 som det troligaste.

Bilaga II

II Intervjuer via e-mail

II.I Intervju med Sven-Arne Nilsson på Deloitte & Touche

Sven-Arne Nilsson är ekonomie doktor och arbetar med redovisningsfrågor på Deloitte & Touche samt undervisar på deltid i redovisning på Ekonomihögskolan i Lund. Intervjun med Sven-Arne Nilsson gjordes efter vi varit och intervjuat medarbetarna på revisionsbolagen, vi valde därför att ta bort ett par frågor som vi fått samma svar på av alla och koncentrerade oss på att utreda det som var intressant.

2. Hur kan man skilja på internt upparbetad och förvärvad goodwill, vid beräkningen av nedskrivningsbehov?

S-A N: Internt upparbetad goodwill tas aldrig upp som en tillgång i balansräkningen och kan därmed aldrig bli föremål för en nedskrivning. Vid nedskrivningstesterna är det emellertid omöjligt att skilja på dessa två, man gör enbart en bedömning av om företagets totala goodwill behövs skrivas ned. Därmed kan man utnyttja internt upparbetad goodwill för att slippa skriva ned den goodwill man en gång förvärvat. Detta förutsätter emellertid att man ser på goodwill som en tillgång med begränsad livslängd och det är inte självklart att så är fallet.

4. Hur tillförlitlig tror du att goodwilluppskattningen är hos företag idag?

S-A N: Det görs ju några olika ”uppskattningar”. Förvärvad goodwill uppkommer när ett företag köper ett annat, och det som bestämmer goodwillbeloppet är köpeskillingen, samt förstås hur förvärvsanalysen görs. Att göra en förvärvsanalys är inte så lätt, och i den ingår uppskattningar vars tillförlitlighet kan diskuteras, men i alla fall i de flesta fall gör man nog så gott man kan. Sedan görs en uppskattning av den ekonomiska livslängden och den uppskattningen är nog oftast ganska schablonmässig. Å andra sidan är frågan om det alls går att fastställa en ekonomisk livslängd på goodwill. Slutligen görs uppskattningar när man beräknar om nedskrivning måste göras och i så fall med hur stort belopp. Min inställning är att tekniken i RR 17, Nedskrivningar, som sådan är otillförlitlig. Anledningen till att jag anser att tekniken i RR17 är otillförlitlig är att den bygger på prognoser åtskilliga år in i framtiden och vi vet väldigt lite om hur det egentligen kommer att bli då. RR17 tydliggör beroendet av hur det blir långt in i framtiden men det gör inte tekniken utan vidare lämplig för att bestämma ett eventuellt nedskrivningsbelopp.

5. Hur vanligt är det redan nu att företag måste skriva ned sin goodwill?

S-A N: Det har jag inget annat grepp om än att jag har läst i tidningarna, inte minst i höst, att en hel del nedskrivningar gjorts. Observera att i detta ligger också att apportförvärv under "bubblan" leder till goodwillvärden som redan från början är uppblåsta. Vid ett apportförvärv får säljaren aktier i det köpande bolaget i utbyte mot aktier i det köpta och det är nivån på börsen som bestämmer anskaffningsvärdet. För säljaren gör det ingenting om det är en bubbla eftersom både aktierna i det köpande och i det köpta bolaget är högt värderade. Men i det köpande bolaget får man aktierna i det köpta till ett egentligen för högt värde.

6. Vad tror du ligger bakom IASB:s revidering av IAS 22? Är det att följa US-GAAP:s rekommendationer?

S-A N: Ja, det står nästan i klartext, i alla fall i den sammanfattning av projektet som jag gått igenom, (Dock skrivs inte USA ut, utan det står något om "jurisdictions").

7. Hur kommer nedskrivningstesterna att genomföras?

- 7a. Vad är egentligen en kassagenererande enhet (CGU) och hur skall man kunna identifiera dem?

S-A N: Det beror väldigt mycket på hur det enskilda företaget är organiserat, och vad det sysslar med. Det kan vara allt från hela företaget till ett litet förvärv för sig.

- 7b. Tror du att det kommer bli svårt att allokera goodwill till CGU:s, vad gör man med sådan goodwill som inte går att allokera?

S-A N: I en hel del fall kan goodwill inte "allokeras" utan har med hela företaget att göra. Jag tror att man kommer att "allokera" mer än vad man egentligen bör göra.

- 7c. Hur skall kassaflödesanalysen kunna göras på ett tillförlitligt sätt, både när det gäller framtida kassaflöden och uppskattning av diskonteringsränta för varje enskild CGU? Hur pass svårt är det att göra sådana uppskattningar så att de blir verklighetsnära?

S-A N: Det är min uppfattning att det är mycket svårt att göra, se även min kommentar ovan. Tekniken lämnar utrymme för "baklängesräknande" inom ganska vida intervall. Svårt att säga "hur pass svårt", men nu är det den teknik vi har att följa.

8. Hur mycket extra arbete kommer förändringen att innebära för företagen/revisorerna?

S-A N: Det har jag inget grepp om, men om en sådan värdering skall göras ordentligt, så att nedskrivningen inte blir vare sig för stor eller för liten, är det en hel del "extra arbete".

9. Anser du att detta kommer ge en mer rättvisande bild av företagens värde? Hur/varför?

S-A N: P.g.a. de praktiska svårigheterna i nedskrivningstekniken skulle jag vilja säga att det blir en mindre rättvisande bild.

10. Hur tror du att företagen kommer att reagera på revideringen av IAS 22?

S-A N: Förmodligen i alla fall om de inte direkt berörs av att skriva ned goodwill som en förbättring. Det finns nog ganska spridda och starka föreställningar att i alla fall goodwill i det egna företaget har bestående värde.

11. Skulle den kunna innebära några nackdelar för dem? I så fall vilka?

S-A N: Den stora nackdelen är att det blir nedskrivning när resultatet före nedskrivning är dåligt, med alltså kraftigt negativa resultat effekter.

12. Vilka fördelar skulle revideringen kunna innebära för företagen?

S-A N: Närmast att den motsvarar föreställningar om bestående värden.

13. Hur lång tid kommer det att ta innan den införs i Sverige? Eller kommer man att vänta till 2005?

S-A N: Vet inte, kan bli redan 2004 men kan också bli först 2005. Kan mycket väl bli så att många företag inför den 2004 trots att RR 1 inte reviderats.

II.II Företagsintervjuer

I e-mail intervjuerna till företagen koncentrerade vi oss på andra frågor än de vi ställt till revisorerna. Vi koncentrerade oss mer på frågor om hur de ser på revideringen av IAS 22 och vilka effekter den kommer att få för företaget. Nedan redovisas de två svar vi fick, från Gambro och AstraZeneca.

II.II.I Gambro

Frågor och svar från Fredrik Larsson – Corporate Accounting Director på Gambro.

1. Hur ställer ni er till att göra nedskrivningstester varje år av goodwill istället för en årlig avskrivning? Positiva/Negativa?

F L: Vi ställer oss negativa till förändringen.

2. Vilken medvetenhet finns bland ekonomerna på ert företag om revideringen av IAS 22?

F L: Medvetenheten är ganska god bland dem som arbetar med koncernredovisning.

3. Hur mycket extra arbete kommer nedskrivningstesterna att innebära för er?

F L: Nedskrivningstesterna kommer att innebära ganska mycket extra arbete. Helt avgörande är dock på vilken nivå testen skall göras. Alternativen är på nivån kassagenererande enhet (enligt nuvarande nedskrivningsregler) eller på segment nivå enligt US –GAAP. Konceptet skiljer säkert 100 tals timmar.

4. Hur mycket erfarenhet har ni av nedskrivningstester idag?

F L: Vi har gjort två större nedskrivningar i GHC USA 2000 och GHC Argentina 2001. Vi tittar naturligtvis löpande på om några "indikationer på nedskrivningsbehov" föreligger och räknar på detta.

5. Anser ni att detta kommer att ge en mer rättvisande bild av företagets värde? Hur/Varför?

F L: Nja, rättvisande bild i så motto att resultatet blir mer jämförbart med amerikanska konkurrenter, men å andra sidan inte då det i impairment testerna kan finnas ganska mycket tyckande och rörliga parametrar som går att "manipulera".

6. Skulle nedskrivningssynsättet innebära några extra nackdelar för er, förutom en högre arbetsbelastning?

F L: Jag tror att resultaten i bolagen kommer att bli ryckigare. Över en längre tidsperiod – säg 30 år – så är jag ganska övertygad om att all goodwill kommer att vara avskriven eller nedskriven. Använder man nedskrivningsansatsen så sker detta vid ett fåtal tillfällen och jag förstår då inte varför det inte är lämpligare med en avskrivningsmetod. Det jag menar är alltså att jag anser att goodwill inte är en tillgång med evig livslängd, vilket är grundbulten i US-GAAP ansatsen.

7. Finns det några fördelar?

F L: Tveksamt

II.II.II AstraZeneca

AstraZeneca – koncernen är en brittisk koncern, som för närvarande primärt följer UK-GAAP, men också p.g.a. listning på börserna i New York och Stockholm, görs koncernredovisning enligt US GAAP samt avstämning gentemot IAS för materiella skillnader. Vid övergång till IAS (enl. EU-beslut), kommer i så fall primärräkenskaperna att upprättas enligt IAS och UK-GAAP utgå. Någon koncernredovisning upprättas inte i Sverige, varför någon hantering av goodwill inte sker idag. Koncernens enheter i Sverige blir därför mycket lite berörda av övergången till IAS överhuvudtaget, annat än de fall där svensk praxis ändras till att överensstämmer med IAS. Nedan följer frågor och svar från Leif A Johansson - Senior Technical Accounting Manager.

1. Hur ställer ni er till att göra nedskrivningstester varje år av goodwill istället för en årlig avskrivning? Positiva/Negativa?

L J: Positiv, därför att alla tillgångar bör testas rörande sitt redovisade värde.

2. Vilken medvetenhet finns bland ekonomerna på ert företag om revideringen av IAS 22?

L J: Om ni med ekonomerna menar personer utanför central ekonomistab, utgår jag från att medvetandet är och kommer att förbli noll. För närvarande är jag själv troligen den ende bland våra 11.000 medarbetare i Sverige, som över huvud taget är medveten om IAS 22.

3. Hur mycket extra arbete kommer nedskrivningstesterna att innebära för er?

L J: Mycket lite. Det är endast England som ser några siffror rörande goodwill.

4. Hur mycket erfarenhet har ni av nedskrivningstester idag?

L J: Vi har hittills mest erfarenhet av nedskrivningstester avseende andra immateriella rättigheter, såsom patent, produkt- och marknadsrättigheter. Vad gäller dessa pågår ständigt en utvärdering om de framtida förväntade intäktströmmarna motiverar det bokförda värdet.

5. Anser ni att detta kommer att ge en mer rättvisande bild av företagets värde? Hur/Varför?

L J: Ja, det omvända kan ge ett omotiverat högt tillgångsvärde, vilket i sig är en felaktig bild av företaget.

6. Skulle nedskrivningssynsättet innebära några extra nackdelar för er, förutom en högre arbetsbelastning?

L J: Nej.

7. Finns det några fördelar?

L J: Ja, mer rättvisande bild.